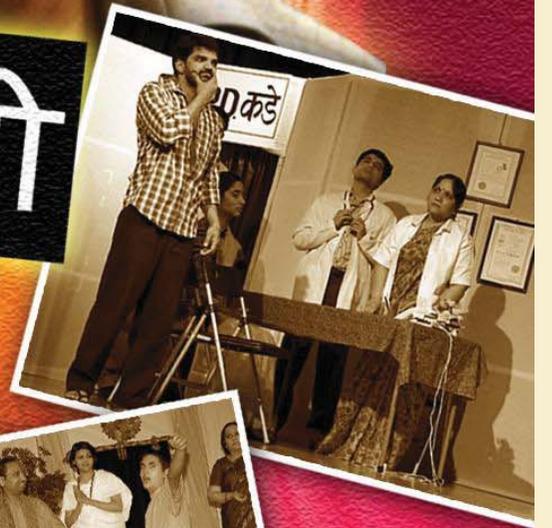

करंदीकरांची फॅक्टरी

नांदी

नांदी

ॐ त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम्
ॐ र्वाकमिव बन्धनान् मृत्योर्मुक्षीय मामृतात्

॥ हे शिवशंकर गिरीजा तनया

गणनायक प्रभुवरा ॥

॥ शुभ कार्याच्या शुभ प्रारंभी

नमन तुला ईश्वरा ॥

॥ मंगल होवुनी विघ्न हरावे

मूर्त कलेचे सार्थक व्हावे ॥

॥ कौतुक होवुनी आम्हा मिळावा

सन्मानाचा तुरा ॥

॥ हे शिवशंकर गिरीजा तनया

गणनायक प्रभुवरा ॥

नमन नटवरा.....

हे शिव शंकर गिरिजा तनया नमन तुला ईश्वरा.....

गेली १० वर्षे नांदीचे हे स्वर सभागृहात झंकारतातमखमली पडदा
उघडतो आणि..

एका सुंदर नाट्यानुभवाला प्रारंभ होतो. हशा, टाळ्यांच्या उस्फूर्त
प्रतिसादात नाटक रंगते...

नाटक संपताच दिग्दर्शक गौतम करंदीकर रंगमंचावर येतात त्यांच्या खास
शैलीत कलाकारांची ओळख करून देतादेताच कलाकाराच्या पाठीवर
कौतुकाची, शाबासकीची थाप देतात...

आपण सगळेच या आनंदसोहळ्यात रंगलेले “रंगयात्री”
दहा वर्षातली १० नाटके, त्यांचे एकंदर ३३ प्रयोग..... ६० कलाकारांचा
सहभाग...!

या अशा अभिमानास्पद नाट्यप्रवासाचे दिशादर्शक....

दिग्दर्शक.... गौतम करंदीकर यांना

आम्हा सर्व कलाकरांतर्फे हा

मानाचा मुजरा...

अंक पहिला
ओळख!

बाळाचे पाय पाळण्यात..

"ह्यांच्या" बदल थोडेसे...

ब्लूमिंगटन मराठी मंडळातर्फे यंदा दहावे तीन अंकी मराठी नाटक सादर झाले. या दहा वर्षात सहभागी असलेल्या कलाकारांच्या नजरेतून "दिग्दर्शक " दाखवणारे आणि हा दहा वर्षांचा नाट्यप्रवास कथन करणारे ..."करंदीकरांची फॅक्टरी" हे पुस्तक प्रकाशीत होताना आज एक कलाकार म्हणून नक्कीच खूप आनंद होतोय.

करंदीकरांच्या या फॅक्टरीत मी स्वतः गेली २८ वर्षे काम करते आहे . त्यांची मला जाणवलेली उल्लेखनीय बाब म्हणजे , त्यांचं नाटक निवडण्या पासून ते श्रमपरिहाराच्या पार्टी पर्यंत व्यवस्थीत आणि शिस्तीबद्ध प्लॅनिंग ..!

कलाकारांना दिलेलं अभिव्यक्तीचं स्वातंत्र्य हि या दिग्दर्शकाची आणखी एक खासियत.नाटककाराने मांडलेला विचार प्रेक्षकां पर्यंत पोहोचवताना त्यांनीही दिग्दर्शकाचे स्वातंत्र्य नेहमीच घेतले पण नाटक हे टीम वर्क आहे याची जाणीव ठेवून स्क्रिप्ट बदल कलाकारांशी आधी सल्लामसलत करून मग काळानुरूप बदल केले.

चांगल्या दिग्दर्शकाला नाटकाची संहिता , नेपथ्य , संगीत प्रेक्षकांची आवड , कलाकारांची निवड..., या सगळ्याची जाण आणि भान असावे लागते,ते गौतमकडे आहे. त्यांचे वाचन, wood working, जादू (magic tricks) औरिगामी, बासरी आणि सिन्थेसाइजर वादन , हे इतर छंद नाटका साठी नेहमीच पूरक ठरले.

करंदीकरांच्या फॅक्टरीत काम करायची संधी मिळायला बहुतेक वेळा नाटकात काम करायची इच्छा असणे एवढे एक क्वालिफिकेशन पु रसे असतेपुढचे सगळे director वर सोपवायचे.

१९८१ साली बेळगांवला मी प्रथम गौतम करंदीकरांच्या नाटकात काम केलं नाटकात काम करण्यासाठी आम्ही उत्सुक मुलं ,मुली डायरेक्टर ची वाट बघत होतो.....आज ऑडिशन होतं ...मला सगळच नविन होतंपण गेल्या २ वर्षातल्या त्यानी बसवलेल्या एकांकिका खुपच गाजल्याचे ऐकले होतेआपलं सिलेक्शन होइल ना ही धाकधुक ही होतीपण माझ्याही एका एकपात्री कार्यक्रमाचा रिपोर्ट गौतमच्या कानावर आधीच गेला होता त्या मुळे माझं ऑडिशन ही फक्त formality होती माझा रोल आधीच नक्की होता ही अंदर की बात मला खुप नंतर.....१९८५ ला आमचे लग्न ठरल्यावर समजली.

एकंदरीतच तो काळ एकांकिका हा नाट्यप्रकार लोकप्रिय होण्याचा आणि त्या बरोबरच एकांकिका स्पर्धांचा होता , बेळगांवला “ मामा वरेरकर स्मृती एकांकिका स्पर्धा” मोठ्या प्रमाणावर आयोजित केल्या जात.... कोल्हापूर, सांगली, कणकवली, कुडाळ, गोवा, रत्नागिरी इतकच नाही तर पुण्या ,मुंबई हूनही हौशी नाट्यसंघ यायचे.....

गौतमच्या “कलासरगम” या नाट्यसंघात बेळगांवातल्या होमिओपथी,इंजीनीअरींग, सायन्स,कॉमर्स, अशा वेगवेगळ्या कॉलेज मधली मुलं एकत्र आली आणि गौतमच्या मार्गदर्शनाखाली आम्ही वेगवेगळ्या स्पर्धातून भा ग घ्यायला लागलो. आमच्या गुपची कामगिरी स्पर्धातून चांगलीच गाजायला लागली.....मलाही अभिनयाची पारितोषिकं मिळायला लागली...

हळूहळू राज्यनाट्य स्पर्धा आम्हाला खुणावू लागली ...आणि कोल्हापूर केंद्रातून आमच्या गुपचे मधुकर तोरडमल लिखित , गौतम करंदीकर दिग्दर्शी त पहिले तीन अंकी नाटक “विकत घेतला न्याय ” १९८४ साली सादर झाले . प्रयोग अतीशय प्रभावी झाला . मला महाराष्ट्र शासनाचा सर्वोत्कृष्ट अभिनेत्रीचा प्रथम पुरस्कार मिळाला..... या नाटकात खर तर सेट खुप महत्वाचा होता , नाटक ३-४ वेगवेगळ्या ठिकाणी घडते पण आम्ही सगळीच “हौशी” मंडळी त्यातून अजून विद्यार्थी त्यामुळे बजेट बेताचेच पण गौतमने अत्यंत कमी पैशात , कल्पकतेने, सुटसुटीत सेट बनवला.....” बेळगांव- कोल्हापुर “ एस . टी . ने नेता येइल असा.

१९८७ साली गौतमने आणखी एक पुढचे पाउल टाकले दिल्लीला बृहन महाराष्ट्र मराठी नाट्यस्पर्धे त मधुकर तोरडमल लिखित “झुंज” हे नाटक सादर केले. नाटकाची १०-१२ जणांची टीम घेउन दिल्लीला जाणे हे एक धाडसच होते....बेळगांव ते दिल्ली हा नाट्यप्रवास आणि खरा प्रवास दोन्ही अर्थाने सोपा नव्हता....पण हा ही प्रयोग यशस्वी झाला . तिथेही मला अभिनयाचा पुरस्कार मिळाला.

माझ्या सगळ्या पुरस्कारांचे संपूर्ण श्रेय गौतमला जाते म्हणून खरंतर मी हे उल्लेख करते आहे....आत्मप्रौढी म्हणून नव्हे....

१९९६ ते १९९९ आम्ही केनियात होतो नैरोबी महाराष्ट्र मंडळात गौतम ने ३ नाटकं बसवली. नैरोबी महाराष्ट्र मंडळात एक प्रकारे गौतमची परदेशात नाटक बसविण्याची “रंगीत तालीम” झाली. नैरोबी ने देशा बाहेरील “महाराष्ट्र” चे दर्शन घडवले...आणि महाराष्ट्र मंडळाने कार्यपद्धतीची ओळख ही करून दिली.

२००० ते २०१० या गेल्या दहा वर्षांतल्या नाटकांबद्दल मी काही वेगळं सांगायला हवं असे नाही.....

आज मागे वळून त्याच्या कार किर्दी बदल बघताना प्रकर्षाने जाणवतो....तो गौतम मध्ये from day one असलेला प्रचंड आत्मविश्वास , आणि त्याच बरोबर पडतील ते कष्ट करायची तयारी, प्रत्येक नाटक हा एक स्वतंत्र

लेखाचा विषय आहे....अनपेक्षित अडचणींचे एक वेगळेच “नाट्य” दरवेळी पॅरलली घडत असते आणि गौतम शांतपणे त्यावर तोडगा काढत पुढे जातो.

प्रत्येकवेळी प्रेक्षकांना काही तरी नवीन देण्याची त्याची धडपड असते .त्याच्या या सगळ्या प्रयत्नांना विघ्नहर्त्यांचे आणि नटराजाचे आशीर्वाद आहेत हे नक्की....त्या शिवाय कुठलीच साधना सिद्ध होत नाही अशी आम्हा दोघांचीही धारणा आहे. ही कृपा दृष्टी अशीच राहो हीच प्रार्थना...!

अंक दुसरा
प्रिय गौतम ...

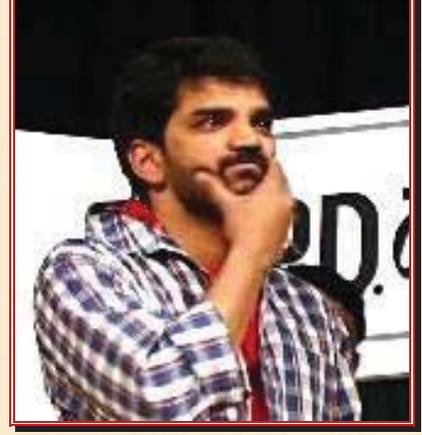

नाव: विशाल डहाळकर

मी काम केलेली नाटकं :

- वटवट सावीत्री
- गोंधळात गोंधळ
- करायला गेलो एक
- ऋणानुबंध
- डॉक्टर तुम्हीसुद्धा
- प्रेमा तुझा रंग कसा?

आमचं कौतुक करताना गौतमला कधीही शब्द अपुरे पडत नाहीत . ६० च्या वर कलाकारांसोबत (आणि अर्थातच कारागीरांसोबत) काम करता करता दहा वर्ष सातत्याने तो प्रत्येकाचे कौतुक करून त्याला आकाश ठेंगणं करून टाकतो . पण मग आपण कलाकारांनी त्याचं कौतुक कधी आणि कसा करायचा ? आपण आपल्या परीने छोटे छोटे प्रयत्न केलेत ... नाही असे नाही ... पण त्या आयुष्यभराच्या शब्दसंचयाने तरी आपण त्याचे मनमुराद कौतुक करू शकलो का? असे नेहमी वाटत राहायचे . मग... ह्या दहाव्या नाटकाच्या निम्मित्ताने आपणा सर्वांची प्रतिभा , विचार, आणि शब्दभांडार एकत्र करून आपल्या त्याच्या बदलच्या भावनांची माळ गौतम च्या हवाली केली तर काय ?... म्हणून हा उपक्रम.

गौतम, आमच्या कडे तुम्हाला साजेसा असं एकट्याने देण्यासारखे तरी काही नाही. पण जगभरातून आलेल्या भावपुष्पांची ही माळ खचितच तुमच्या स्मरणात राहिल अशी आशा!!!

आपले नम्र,
आम्ही सगळे!!

नाव: मयुरेश देशपांडे

मी काम केलेली नाटकं :

- ऋणानुबंध
- डॉ. तुम्हीसुद्धा
- गोष्ट जन्मांतरीची
(प्रकाशयोजना)
- प्रेमाच्या गावा जावे

प्रिय गौतम,

ब्लुमिंगटन् मधील नाट्यसेवेच्या दशकपूर्तीबद्दल तुमचे हार्दिक अभिनंदन ! दहा वर्षे इतक्या सातत्याने न थकता तुम्ही ब्लुमिंगटन् वासियांना वेगवेगळ्या नाटकांची मेजवानी देत आलात, खरंच थक्क करून टाकणारी कामगिरी आहे.

आज या समारंभाला मी तुमच्या बरोबर नसेन पण तुम्हालाही माहिती आहे , की मनाने मी आणि आमचं सगळं कुटुंबच आपल्याबरोबर यापुढे प्रत्येक नाटकाच्या सहप्रवासात असणार आहोत . तुम्ही आम्हाला सवयच तशी लावली आहेत . जेमतेम सहा वर्षांच्या सहवासात जन्मोजन्मीची गाठ पक्की करून टाकली आहात . तुम्ही आणि सौ . गौरीने सगळ्या नाटकमंडळींचं आणि पर्यायाने या चळवळीचं जे पालकत्व मनापासून स्वीकारलं आहेत त्यासाठी केलेले त्याग आणि प्रसंगी पत्करलेली किंचीत कठोर भूमिका ही या दहा वर्षांच्या दैदिप्यमान कलाप्रवासाला कारणीभूत आहे . आठवणी अशा माझ्याकडून एकदोन पानात मावणा- याच नाहीत हे तुम्हालाही ठाऊक आहे गौतम . पण डॉ.तुम्हीसुद्धाने मला परत मिळवून दिलेला आत्मविश्वास हा मला त्यानंतरच्या नाट्यच काय पण व्यक्तिगत आयुष्यातही बरंच काही देऊन गेलाय , याचं बरंचसं श्रेय तुम्हाला आहे. याबद्दल मी तुमचा कायमचा ऋणी आहे आणि खरं सांगायाचं तर ते ऋण उतरवण्याची माझी अजिबात इच्छाही नाही . हे नातं त्या ऋणांनीच अधिक धनवान झालं आहे नाही का...?

नाटकासाठी तुम्ही ज्यापद्धतीने स्वतःला पूर्णपणे त्यात झोकून दिलं आहेत ते केवळ अनुभवण्यासारखं आहे, मी ते फार जवळून अनुभवलं आहे. सगळ्यांसाठी एप्रिलमधल्या श्रमपरिहारानंतर नाटक संपतं, पण तुमच्यासाठी तुमचं पुढच्या वर्षीचं अपत्य इथेच आकार घेऊ लागलेलं असतं. मग त्या अपत्याला प्रथम तुमच्या मनात (आणि ब-याचवेळा स्टेटफार्मच्या स्टेशनरीवरसुद्धा ;)) आकार येऊ लागतो आणि जसजसा शिशिरऋतु ब्लुमिंगटन् ला घेरू लागतो तसंतसं ते प्रत्यक्षात उतरू लागतं, आणि वसंताच्या नवीन बहराबरोबरच ते पण स्टेटवर बहरू लागतं. आपल्या सर्जनतेच्या हा अव्याहत प्रवासाबद्दल जसा नितांत आदर आहे तसाच मला तो मिळत नाही याबद्दल किंचीतसा मत्सरसुद्धा...:) आपल्या या सर्जनशीलतेचा प्रवास किमान आणखी २५ वर्षतरी चालत राहो ही नटराजाजवळ मनापासून प्रार्थना...

बोलण्यासारखं तसं बरंच काही आहे पण या चौकटीत एवढंच ... All the very best Gautam!!

नाव: मंदार र. कुलकर्णी

मी काम केलेली नाटकं :

- प्रेमा तुझा रंग कसा?

गौतम करंदीकर

मराठी नाट्यकलेचा एक निष्काम कर्मयोगी... फारच मोठी उपमा वाटतीये ... मग मला सांगा, आपण निष्काम कर्मयोगी कोणाला म्हणतो?

निष्काम - कोणतीही इच्छा वा कामना न ठेवता आपले कर्म करणारा - कर्मयोगी.

दर वर्षी ऐन थंडीत , हज्जार अडीअडचणींना तोंड देत एका ३ अंकी नाटकाला जन्माला घालायचं बाळंतपण तुम्ही करू शकाल ? ... वाटता तितकं सोपं आणि सहज नक्कीच नाहीये.....

या वर्षी 'प्रेम तुझा ' च्या निमित्ताने करंदीकरांच्या कंप्सु चा भाग होण्याचा योग आला आणि करंदीकर नव्याने कळले ...आधी हज्जार लोकांची हज्जार मंतां ऐकली होती....गौतम ना... भयंकर कडक हो भयंकर... एकदम systematic काम (अहो साहजिकच आहे.. चित्पावन म्हटलं कि हे आलं च)

... जमदग्नी हो एकदम... काय भडकतात.. काय भडकतात... बाप रे...!

... अरे अस्सल जोहरी आहेत रे , आपण फक्त त्यांच्याकडे जायचं , पैलू पडायचं काम त्याचं

पण सहा महिने त्यांच्याबरोबर काम केला आणि खरच थोडेफार का होईना पण गौतम कळले.

वाहून घेणे, समर्पित करणे किंवा अगदीच अगदी म्हणजे आहारी जाणे... :) तसे हे करंदीकर पतीपत्नी अगदी आहारी गेलेत हो मराठी नाट्यकलेच्या . त्यांना बाहेर काढणं केवळ अशक्य...!

म्हणजे पहा नाआधी कलाकारांची चाचपणी , मग त्यानुरूप नाटकाची निवड किंवा आधी नाटक निवड मग त्यानुरूप कलाकारांची चाचपणी , मग कलाकारांची अंतिम निवड , मग नाटक वाचन , मग हालचाली अन हावभाव बसवणे, त्याच्या जोडीने नेपथ्य उभारणी, सेट उभारणी.... .. वगैरे वगैरे सगळ्या जबाबदारी करंदीकर & Co. पार पडतात . पुन्हा दरवर्षी सेटवर तोचतोच पण नको म्हणून काहीतरी नवनवीन प्रयोग करायचे हि मनीषा आहेच . या वर्षी सेटवर असं असं काहीतरी नवीन करूयात म्हणून स्वतः त्याचा सुतारकाम करणारा 'दिग्दर्शक' तुम्ही कुठे पाहिलंय का?

तिथे गौतम करंदी (व्य)करच हवेत.. आणि त्यांच्या डोक्यात वळवळणारा तो नाटकाचा किडाच असायला हवा...

खरच दिग्दर्शक म्हणून गौतम खूपच वेगळे आणि विचारी वाटतात . स्टेजवरच्या कलाकारांच्या हालचाली , त्यांच्या भावमुद्रा , प्रकाश योजना , पाहणाऱ्या प्रेक्षकांची मानसिकता, त्या प्रसंगाच्या मागील आणि पुढील घटनांचा क्रम ... या सारख्या असंख्य बाबींचा इतका सही सही विचार ते करतात कि पाहणा- याला खरच गंमत वाटते, हे ह्यांना कसा सुचतं बुवा?

तेच गौतम जेव्हा कलाकार म्हणून उभे राहतात तेवा आपलं काम कसं वठतय ते समोरच्याच्या डोक्यात बरोबबर वाचायचे, असं मला वाटतं.

स्वतः दिग्दर्शक आणि कला कारही स्वतः हि तर एक कसरतच आहे .. दिग्दर्शक म्हणून उभं राहिलं कि स्वतःच्या हालचाली कसं निरखणार ? मग गौतम कोणालातरी स्वतःच्या जागी स्टेजवर उभं करायचे आणि हालचाली ठरवायचे . एकदा त्यांनी मला असं त्यांच्या जागी उभं केला आणि म्हणाले कि तू माझे संवाद म्हण मी हालचाली ठरवतो . मीही अगदी उत्साहाने गौतम चे संवाद त्यांच्याप्रमाणेच म्हणायचा प्रयत्न केला आणि हाय रे देवा.....!!

म्हंजे... मैफिल अगदी ऐन रंगात आलेली असताना बिस्मिल्ला खां
नि आपली सनई खाली ठेवावी आणि
प्रेक्षकातल्या एखाद्या होतकरू पोर्त्याला म्हणावं.... 'आवो बेटा... अब तुम बाजावो...'
आणि त्या पोर्त्याने जे काही वाजवाव ना .. तसे मला माझे ते संवाद वाटलेले...
गौतम कडक आहेत .. ते पटकन रागावतात.... खरय पण हे रागावणं
हा कडकपणा मला एखाद्या मायाळू शिक्षकाहून वेगळा असं नाही वाटला ... ते सगळं
फारच तात्पुर तं आणि क्षणिक असायचं. काही शिक्षक वर्गात भलीमोठी छडी
घेवून शिरतात, दंग झाला तर दाणकन टेबलावर छडी आपटतात आणि
भीती घालायला नुस्ती उगारतात पण मारत मात्र कधीच नाहीत...
सटकन त्या कोवळ्या हातावर ती छडी मारून एक दीर्घकाळ हातावर आणि
कायमस्वरूपी मनावर उठणारा वळ नसतो घायचा त्यांना गौतमचं रागावणं
हे असंच आहे.
गौतम... नावही कसं अगदी एखाद्या ऋषीसारखं ... तर दर वर्षी हे गौतम ऋषी
आपल्या आश्रमात नवनवीन शिष्य घेवून गुरुकुल भरवतात ... आणि सोबतीला
असतात गौरी अतिशय मायाळू अशा गुरुपत्नी . एक विलक्षण
ताकदीच्या आणि सहजसुंदर अभिनय करणार्या ..आणि गौतम इतक्याच नाटकप्रेमी
अशा गौरी.
आणि मग सहा महिन्यांच्या परिश्रमानंतर जेव्हा हे शिष्यगण बाहेर पडतात
तेव्हा त्यांना स्वतःला देखील हे नव्यानेच कळतं .. कि ..हो.. मला हे येत होतं? मी
हे करू शकत होतो ?.. Thanks करंदीकर & Co. ..माझ्यातल्या या 'मी' शी माझी
ओळख करून दिल्याबद्दल.....!!!
खरंच.. असतात असे काही ..निष्काम कर्मयोगी.. आपण फक्त त्यांना सलाम
करायचा... Thanks गौतम आणि गौरी...!!

नाव: अभिजीत नेरुरकर

गोंधळात गोंधळ

ऋणानुबंध

खरंच वाटत नाही की गेली दहा वर्षे अमेरिकन भूमीवर, मायभूमीपासून दूर, सातासमुद्रा पल्याड, आपल्या मायबोलीचा एक सांस्कृतिक वारसा अविरत चालू आहे. हा मराठी माणसाला जिव्हाळ्याचा असणार्या नाटक, ह्या सांस्कृतिक प्रकारचा वारसा, गौतम करंदीकर, उत्तम नाटके सादर करून, गेली दहा वर्षे अखंडित रसिकां समोर ठेवत आहेत. त्याबद्दल त्यांचे अभिनंदन, धन्यवाद आणि कौतुक जेवढं करावं तेवढं कमीच आहे.

दोन वर्षे करंदीकरांबरोबर त्यांच्या दोन नाटकात काम करण्याचा योग आला. हौस असली तरी नाटकात काम करायचा अनुभव नव्हता. तरी देखील गौतमने confidence दाखवला आणि संधी दिली. हा मिळालेला अनुभव एक आठवणीचा अनमोल ठेवा म्हणून सतत जपून ठेवला जाईल.

प्रेक्षक म्हणून २ -३ तास मिळणार्या सुंदर मनोरंजनामागे असणारे कष्ट, क्वचित अश्रू, परंतु त्यातून मिळणारा आनंद ह्यांचा first hand experience मिळाला. त्याबद्दल गौतमना धन्यवाद.

एक गोष्ट जाणवली की गौतमची हि हौसच नाही तर त्यांनी घेतलेला हा वसाच आहे. गौतम आणि गौरी दोघेही तो उत्तम प्रकारे निभावत आहेत. ब्लूमिंगटन मराठी मंडळाबरोबर करंदीकरांच्या ह्या factorichya दैदिप्यमान दशकपूर्तीबद्दल गौतमना अभिनंदन आणि पुढील दहा वर्षे ही factory अशीच चालू राहो ह्यासाठी शुभेच्छा.

नाव: आनंद धर्माधिकारी

मी काम केलेली नाटकं :

- ऋणानुबंध

गौतम आणि गौरीचे नाटकाचे वेड निव्वळ अफलातून आहे.

पु लं नी म्हटले आहे.....प्रत्येकाला आपल्या आयुष्याचा अस्तित्वाचा 'परीस' आपल्यालाच शोधावा लागतो which itself is quite difficult for many. ही दोघे ज्या अमाप उत्साहाने आणि तन्मयतेने हे नाट्यविषयक सगळे काही करत असतात त्यावरून असे नक्की म्हणता येते कीthey have found it for themselves... What a blessing!

माझ्यासारख्या अनेक दगडांचाही ह्या परीसस्पर्शाने सोने करायचा

त्यांनी जीव तोडून प्रयत्न केलाय..(तरीही आम्ही दगडच राहिलो.. ही गोष्ट वेगळी)

but it was too much fun doing it all with them. I think everyone having worked with them have had a lot of fun and have built lasting relationships with this family. Isn't that a great achievement in itself apart from all the accolades and applauds they have deservingly won? And I'm sure he येरयागबाळ्याचे काम नाही ..नाटक related activity हा Bloomington stay मधला एक मोठा आनंदाचा ठेवा होता ...thanks a lot for all that you have given us. We are very grateful.

मस्त!! Too good !! Success, achievement, happiness and content feeling. What more does one want??

I'm sure this will go on and on and on....hope to work with them again...and have those parties after prayog ☺

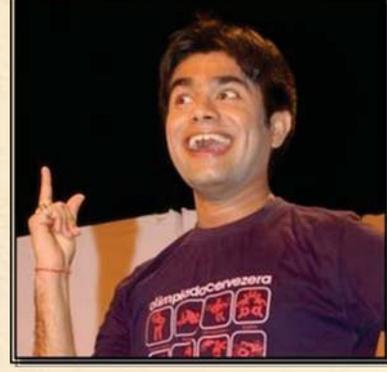
All the VERY BEST!!

नाव: अनिरुद्ध गोडबोले

मी काम केलेली नाटकं :

- कार्टी प्रेमात पडली
- खोटेबाई आता जा!

गौतम / गौरी,

नाटकाची आवड मला लहानपणापासूनच आहे, तो वारसा मला जन्मतःच मिळालाय, पण माझी ती भूक इथे साता समुद्रापार Bloomington ला येऊन भागावी हा म्हणजे योगायोगच. पण जेव्हा ती भागली तेव्हा मात्र अगदी मनसोक्त. तुमच्या दिग्दर्शनात काम करायला मिळालं ह्याचा मला फार अभिमान आहे . " दिग्दर्शन चांगलं असेल तर कितीही सुमार कलाकार असूनही नाटक वेगळ्या उंचीला जाऊन पोहोचतं, मात्र दिग्दर्शनच अशक्त असलं तर चांगले कलाकारही नाटक तारू शकत नाहीत " ह्याची प्रचीती, मधे "apalimarathi" वर "मि. खोटे, आता खरं बोला !!" बघताना आली. विजय चव्हाण, अतुल परचुरे, अविनाश खर्शीकर सारखे मातब्बर कलाकार असूनही हे नाटक अर्धा तासाच्या वर सहन होत नाही . आणि आपल्या मराठी मंडळाचं नाटक ह्यापेक्षा किती चांगलं होतं हे कळतं . दोन्ही मधला सर्वात महत्वाचा फरक एकच " दिग्दर्शक: गौतम करंदीकर". त्यामुळे आज आपल्या नाटकांना Bloomington बाहेरही इतकी demand आहे आणि आपली मजल Atlanta पर्यंत गेली ह्यात काही आश्चर्य नाही. *It is Well Deserved!!* एक नाटक उभं करण्यासाठी करावी लागणारी धडपड, मेहनत मी फार जवळून पाहिली आहे. आणि हे कष्ट तुम्ही गेले १० वर्ष सातत्याने यशस्वीपणे करत आहात ह्याबद्दल खरच तुमचं अभिनंदन.

नाटकाच्या auditions पासून ते रंगीत तालमी पर्यंतच नाटकासाठी घेतलेली मेहनत वसूल असते. आणि प्रयोगानंतर मिळालेली शाबासकी म्हणजे bonus. Practice मधली धमाल, dialogue पाठांतरासाठी खाल्लेला तुमचा ओरडा ..हे मला कधी कधी आवडायचं सुद्धा,

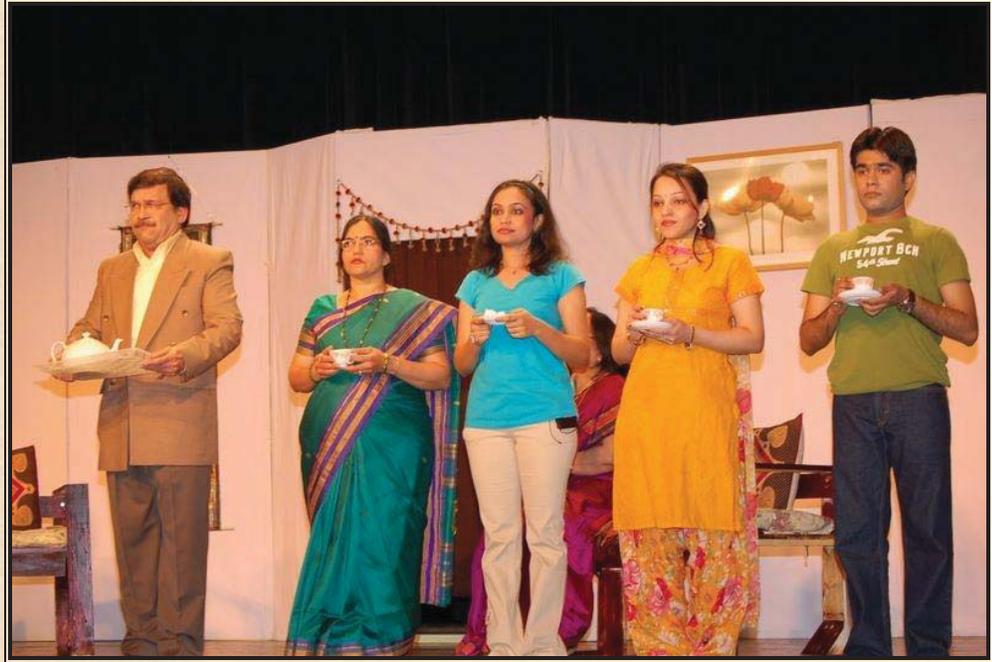

कारण इथे कोणी जवळचं माणूस नव्हतं ना! त्यामुळे तुम्ही ओरडलात कि त्यातल्या राग आणि वैतागापेक्षा आपुलकीच दिसायची . Thanks :)], Weekend Practice, शनिवारी मला मिळणारी special उपासाची खिचडी ,Bloomington बाहेरील प्रयोगांसाठी जातानाची आपल्या हळुवार गाड्यांची वरात आणि जाता येता केलेली धम्माल !!, प्रयोगांनंतर मिळालेली शाब्बासकी, standing ovations, आणि नाटकाची PARTY...!!! अशा असंख्य आठवणींचा खजिना तुमच्यामुळे आम्हाला मिळाला . नवीन देशात ओळखी झाल्या, मित्र मिळाले. नाटकापलीकडेही, तुमची मेहनत, जिद्द, शिस्तबद्धपणा यातून बरच शिकायलाही मिळालं. त्यामुळे आम्ही तुम्हाला "Uncle" नाही म्हंटल तरी "अहो, गौतम" मात्रं म्हणणारच. :-)

ह्यापुढेही तुमच्या कष्टांना असंच भरघोस यश मिळत राहो हीच ईश्वर चरणी प्रार्थना.

- तुमचा

सद् / कुमार उर्फ अनिरुद्ध

नाव: अधिनी देशपांडे

मी काम केलेली नाटकं :

- ऋणानुबंध
- गोष्ट जन्मांतरीची
- प्रेमाच्या गावा जावे

प्रिय गौतम,

सर्वप्रथम तुमच्या नाटकाच्या ब्लुमिंगटन् मधल्या प्रवासाला १० वर्षे झाल्याबद्दल तुमचं हार्दिक अभिनंदन.

या सोहळ्याला आम्ही प्रत्यक्षदर्शी सहभागी नसल्याने खंत जरूर वाटते आहे पण निदान पुस्तकरूपाने तुमच्यापर्यंत पोचायचा आनंदही होत आहे

मला अजूनही आठवतोय तो दिवस , नुकतीच मी अमेरिकेत आले होते , कोणीच ओळखीचं नव्हतं, खूपसारा एकटेपणा. अशाच एका संध्याकाळी मी तुमच्या बेसमेंटमध्ये ऋणानुबंधची प्रॅक्टीस बघायला आले काय आणि करंदीकर कुटुंबाबरोबर कायमचा ऋणानुबंध जोडला गेला काय . दरवर्षी नवी सुरवात , नवं नाटक , नवी उत्सुकता . ऑक्टोबर महिना सुरू झाला की यावर्षी तुम्ही कुठलं नाटक बसवणार , त्यात मला रोल आहे का ही हुरहुर... ☺

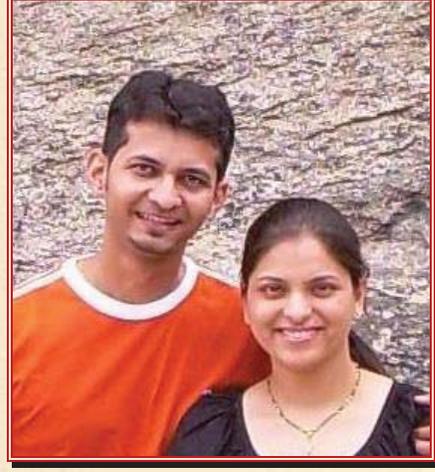
नाटकाचा ध्यास म्हणजे काय हे तुम्हा दोघांकडे बघून कळतं. दरवर्षी न कंटाळता, नव-नवीन लोकांबरोबर तेवढ्याच जोमानं तुम्ही तयारी करता , दौरेही करता . आणि तेही अखंड दहा वर्षे, कसं जमलं तुम्हाला.

कॉलेज संपल्यावर पुन्हा कधी नाटकात काम करीन असं वाटलं नव्हतं , तुमच्यामुळे आयतं व्यासपीठ उपलब्ध झालं... मनापासून धन्यवाद.

मानसी आणि आशिष भंडारे

- प्रेमा तुझा रंग कसा?

गौतम –गौरी आणि आमची ओळख तशी फार जुनी नाही. आम्ही या दोघांबद्दल खूप काही ऐकले होते. अत्यंत उत्तम कलाकार आणि उत्तम दिग्दर्शक या रूपात. त्यांनी बसवलेली आणि काम केलेली पाडव्याची नाटके आम्ही गेले तीन वर्षे बघत आलोय. जी नाटके आम्ही पहिली ती एकदम “professional” होती. पहिले नाटक बघितल्या नंतर तर आम्हाला वाटले की नाटकातल्या कलाकारांना खूप वर्षांचा अनुभव आहे. तीन वर्षां नंतर या मंडळाच्या दहाव्या वर्षी जेव्हा आम्हाला नाटकाचा अनुभव जवळून घेता आला (मानसी as a कलाकार आणि आशिष as a मुसिक डिरेक्टर) तेव्हा कळले की त्या मागे किती कष्ट आहेत. कलाकारांचे तर आहेतच पण सगळ्यात जास्ती आहेत ते गौतम आणि गौरीचे. गौतम एक दिग्दर्शक या नात्याने एका साध्या माणसातून "कलाकार" निर्माण करतात. आमच्यात आत्मविश्वास निर्माण केला तो गौतम आणि गौरीनी. आजच्या दिवसाला, आमच्या नाटकाची practice शेवटच्या टप्प्यावर, म्हणजे "रंगीत तालीम" पाशी येऊन थांबली आहे. आत्तापर्यंत चा प्रवास अतीशय रमणीय होता. Practice ला एवढी मजा यायची की दिवसभर ऑफिस करून रात्री practice ला जायला कधीच कंटाळा आला नाही. शरीर आणि मन कधीच दमून गेले नाही आणि हे केवळ गौतम, गौरी आणि इतर कलाकारांचा उत्साह बघून. To conclude, ब्लूमिंगटन मध्ये आज हा उत्साह आहे याचे खूप मोठे श्रेय गौतम आणि गौरी ला जाते. अनेक धन्यवाद for inspiring us and making us feel at home, गौतम आणि गौरी!

- मानसी व आशिष.

नाव: अपर्णा केतकर
प्रेमा तुझा रंग कसा?

गेली तीन वर्ष आम्ही नुसतीच नाटकं बघत होतो तेव्हा वाटायचं की गौतम आणि गौरी किती छान बसवतायत ती नाटकं... बघूनच असं वाटलं आपण पण एखाद्या नाटकात काम केला पाहिजे.. आणि सुदैवानी मंडळाच्या दशकपुर्तीच्या वर्षी काम करण्याचा योग आला. तालमीला सुरवात झाली आधी नुसतं वाचन होतं पण तेच उभं राहून तालीम चालू झाली तेव्हा कळला की आपण नुसतच नाटकात काम करायचा अस म्हटलं, पण आपल्याला काहीच येत नाही.

पण अगदी पहिल्या दिवसा पासूनच गौतमनी इतकं समजून घेतलं की त्याला खरंच तोड नाही. एखादा नाटकातला सीन समजून देताना इतकी आस्था आणि प्रेम दिसायचं त्यांचं नाटकावरच की खरच अवर्णनीय. काही दिवसांनी खरच चांगलं जमायला लागल . पण खरच त्यात माझी मेहनत होती त्या पेक्षा किती तरी, जास्त त्यांचं सहकार्य,त्यांची समजावण्याची पद्धत,कधी कधी हक्कानी त्यांचं ओरडणं, छान झालं की तोंड भरून कौतुक करणं.. ह्या सगळ्याच गोष्टीं मुळेच हे करणं शक्य झाल. खरच एक सुंदर नात तयार झालय ह्या team बरोबर . म्हणतात ना कि टीम चांगली आहे ह्याच सगळा श्रेय हे team captain चं असतं त्या प्रमाणेच हे नाटक जर तुम्हाला आवडल असेल त्यातल माझ काम जर तुमच्या लक्षात राहिला असेल तर ते केवळ आमच्या "अनुभवी दिग्दर्शकां" मुळे म्हणजेच "गौतम" मुळे.

मी अतिशय आभारी आहे त्यांची आणि गौरीची पण .त्यांच्या मुळे हा एक मस्त अनुभव मला माझ्या आयुष्यात मिळाला,त्यातून भरपूर गोष्टी मी माझ्या बरोबर घेतल्या आहेत आणि त्याचा मला निश्चितच पुढे उपयोग होणार आहे.

म्हणजे असं म्हणूया कि ह्या "करंदीकरांच्या फॅक्टरीतून तयार झालेली प्रत्येक व्यक्ती त्यांनी अभिनयात खूप छान तयार केलेली असते"."गौतम" ह्यांचे मनापासून आभार आणि कौतुक.

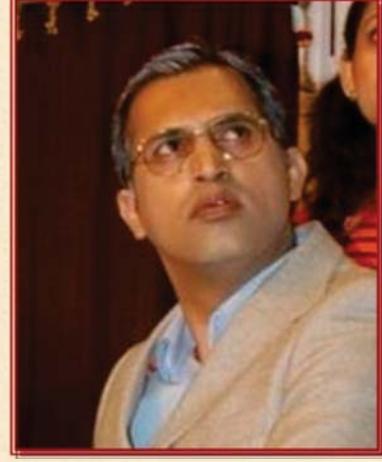
विशाल तुलाही धन्यवाद हे मनोगत मांडण्याची संधी दिल्याबद्दल.

नाव: हेमंता पाटील

- खोटे बाईं आता जा

गौरी-गौतमशी माझी ओळख गेल्या १० वर्षां पासून. ब्लूमिंगटन मराठी मंडळाच्या माध्यमातून त्यांनी अनेक उत्तमोत्तम नाटकं सादर केली , मला 'डॉक्टर तुम्हीसुद्धा' आणि 'ऋणानुबंध' ही नाटक खूप आवडली.

नाटक बसवणं, त्यासाठी हौशी कलाकारांची जमवाजमव करणं , त्यांचे मूड, इगो सांभाळणं, उत्तेजन देणं, प्रसंगी कडक वागून काम करून घेणं, नाटकाची रंगभूषा, वेशभूषा, नेपथ्य अश्या एक ना अनेक जबाबदार्याक त्यांनी लीलया सांभाळल्या आहेत. नाटकात काम करण्याचा माझा पहिलाच अनुभव गौतममुळे मी खुप एंजॉय केला . गुढी पाडव्याच्या नाटकाची आम्ही सगळेच आतुरतेने वाट पाहत असतो.

या सगळ्या व्यापाबरोबरच म राठी ग्रंथालयाचा उपक्रम सुरु केल्याबद्दल मी त्यांना मनापासून धन्यवाद देतो . गौरी आणि गौतमची माणसं जोडण्याची कला , हाती घेतलेला प्रत्येक उपक्रम निष्ठेने पूर्ण करण्याची हातोटी आणि आपल्याबरोबर सर्वांना त्यात सामावून घ्यायची भावना यातूनच ब्लूमिंगटनला अनेक नवनवीन कार्यक्रम आणि उपक्रम होत आहेत आणि यापुढे पण होत राहोत यासाठी शुभेच्छा. आमचं सहकार्य आहेच. :)

नाव: जगदीश पळणीटकर

मी काम केलेली नाटकं :

- करायला गेलो एक !

गौतम एक “सही” माणूस... !! माझ्या वर तर वैयक्तिक ऋण (personal debt) आहे त्यांचे....To be very frank, Bloomington म्हटल की मला अजुनही पटकन पहिली गोष्ट डोळ्यासमोर येते ती म्हणजे “करायला गेलो एक”... खरच एक सुंदर अनुभव ...मला आत्मविश्वास देणारा.....वैयक्तिक आयुष्यात सुद्धा...!..

मी गौतम च्या दिग्दर्शना खाली “सद् आणि दाद्” मधेही काम केले.तो ही एक great अनुभव होता. पहिले काही दिवस office मधल्या चपराशाची भुमिका करण्या-या मला...गौतमनी अचानक एक दिवस कवी चा key role करायला सांगितला आणि माझ्या कडून तो इतका छान करुन घेतला की लोक नंतर मला “कविराज”...म्हणूनच हाक मारायचे.... all credit goes to Gautam... त्यांनी IT profession सोडून एखादी नाटक कंपनी वगैरे काढली तर मी job सोडून हजर होईन !! गौतमचे खूप खूप आभार ..आणि पुढच्या वाटचाली साठी हार्दिक शुभेच्छा...!!

आता गौरी बद्दल...

नाटकाच्या practice च्या अधे मधे (आणि आधी आणि नंतर सुद्धा) गौरीच्या हातचे उत्तम उत्तम पदार्थ खाणे हे काय सुख होत ते computer वर type करता येणार नाही ☺ मला गौरी कायम शंखनाद म्हणायच्या.. !!

- मी Bloomington सोडून जाताना त्यांनी मला प्रेमानी घरी जेवायला बोलावले होते....असे प्रसंग विस्मृतीत तर जात नाहीतच पण त्यांची उजळणी हा पण एक फार सुखद अनुभव असतो.गौरीचे आभार वगैरे मानायचा करंटेपणा मला करायचा नाहीये.....

नाव: चंद्रशेखर वझे

मी काम केलेली नाटकं :

- ऋणानुबंध
- वट वट सावित्री
- गोंधळात गोंधळ

प्रिय गौतम,

मला २००० सालातला तो दिवस अजूनही लख्ख आठवतो. एप्रिल महिना होता. मला Bloomington मध्ये येउन केवळ एखाद दुसरा आठवडा झाला होता. थंडी अजून सरली नव्हती. ऑफिस संपल्यावर एका संध्याकाळी राजेंद्र भिडे म्हणाला "अरे चल आज आमच्या घरी मराठी मंडळाची बैठक आहे. तुझ्या काही नवीन ओळखी होतील आणि तुला सांस्कृतिक कार्यक्रमात इंटरेस्ट असेल तर भागही घेता येईल". माझी कार नव्हती आणि आमची मंडळी तूर्तास भारतातच असल्याने "ऑफिस मधून सरळ घरी ये" अशा धमकी वजा सूचनेची भीतीही नव्हती. राजेंद्र-बरोबरच निघालो. आता बैठक म्हटली की "खादीची" चळवळ आलीच. आम्ही Walmart मधून चिप्स आणि सोडा घेतला आणि राजेंद्रच्या घरी आलो. थोड्याच वेळात आणखी काही मंडळी जमली. सर्व चेहरे मला अनोळखी... नन्तर ओळख परेड झाली. गिरीश, मेधा, मिलिंद, बेला, मोहन असे होता होता एका सामान्य उंचीच्या, गोऱ्या, मोठ्या भिंगाच्या चष्म्या-आडच्या घाऱ्या डोळ्याच्या व्यक्ती वर माझी नजर स्थिरावली. "मी गौतम करंदीकर..." हे तीनच शब्द त्याने असे काही फेकले की हा माणूस नाटक सिनेमात काम करणारा किंवा त्याचा तुफान व्यासंग असणारा असणार हे मी लगेच ओळखले. पुढे ते खरेही निघाले. त्या नंतरची Bloomington मधली वर्षे ही सांस्कृतिक दृष्ट्या "नाट्यमय" होती. केवळ माझ्यासाठीच नव्हे तर Bloomington मधील प्रत्येक मराठी कळणार्या (आणि न कळणार्यासाठी सुद्धा).

जस जसा गौतमशी परिचय वाढत गेला तस तशी माझी खात्री पटत गेली की "Mostly good gifts come in small packages ". मग ते लालबहादूर शास्त्री असोत वा लता मंगेशकर किंवा सचिन तेंडुलकर. आवड, कौशल्य निष्ठा, जिद्द, सातत्य आणि ध्यास याचा मिलाफ झाला की अशी माणसे आपले एक विश्व उभे करतात आणि इतरांना त्यांच्या गुरुत्वाकर्षण कक्षेत लीलया खेचतात. गौतमने Bloomington आणि पंचक्रोशीत हौशी रंगभूमीचे असेच एक विश्व थोड्याच अवधीत निर्माण केले. कदाचित वरील अन्य नावांबरोबर गौतमची तुलना काही जणांना अवास्तव वाटेल. पण येथे मुद्दा "How large is the circle of influence " हा नाहीये तर छोटे का होईना पण असे भारावलेले विश्व निर्माण केलेल्या एका सामान्यातील असामान्य व्यक्तीमत्वाची ओळख हा आहे. सध्याच्या जगात आपल्या ध्येयाशी प्रामाणिक राहून इतरांना बरोबर घेऊन सातत्याने काम करणारी मंडळी फार थोडी दिसतात आणि ते ही छंद मानल्या जाणाऱ्या क्षेत्रात? छे... निव्वळ अशक्य... गौतमने ते नुसते केलेच नाही तर अतिशय यशस्वीपणे केले आणि अजूनही तो ते करत आहे...

दिवस होते जानेवारी २००१ चे. Midwest मधील कडक थंडीचे... हिमवर्षावाचे... गौतमने रीतसर auditions घेऊन कलाकारांची निवड केली. मी त्यातला एक होतो. "वट वट सावित्री"च्या BMM च्या पहिल्या तीन अंकी नाटकाच्या तालमी सुरु झाल्या आणि आमच्या सारख्या नाट्य वेड्या मंडळींना आमचे अंगभूत कलागुण जोपासण्याची पहिली संधी मिळाली. विश्वास नाही बसणार कदाचित पण रात्री तास दीड तास तालमी झाल्यावर खूप फ्रेश वाटायचे. दिवसभराच्या प्रचंड कामाने शिणलेले शरीर व मन कात टाकायचे. दुसऱ्या दिवशीच्या office मधील कामात दुप्पट उत्साह जाणवायचा. लौकिक अर्थाने आमची "productivity" वाढलेली असायची.

गौतमच्या डोक्यात नाटक रंगभूमीवर प्रत्यक्ष प्रयोगाच्या दिवशी कसे दिसणार याचा आराखडा अगदी पहिल्यापासून पक्का असायचा. पण त्याचे दिग्दर्शक म्हणून कौशल्य हे की तो कलाकारांवर त्याचे ओझे कधीच लादायचा नाही. नाटकाची सौंदर्य स्थळे तो आमची आम्हाला उमगू घायचा. लोणचे, मुरांबा नाही का

खूप मुरायला लागतात त्यांची खरी लज्जत कळण्यासाठी तसे प्रत्येक तालमीगणिक नाटक आमच्यात झिरपत जायचे आणि त्यातले कंगोरे आमचे आम्हाला उलगडत जायचे...मजा यायची...काही विशिष्ट उंचीवर नेणारे आणि परिणाम साधणारे प्रसंग मात्र गौतम डोळ्यात तेल घालून त्याच्या मनासारखे होईपर्यंत घोटवून घ्यायचा. तीच गत संवाद पाठांतराची. या दोन्ही बाबतीत तो कोणालाही दया माया दाखवायचा नाही. अगदी गौरीलाही नाही (गौरी, गौतमची त्याच्यासारखीच नाट्य वेडाने झपाटलेली सखी आणि पत्नी). कलाकार मूडी असतात असं म्हणतात...आम्ही हौशी असलो तरी प्रत्येकाने पूर्वायुष्यात नाटकात कामे केलेली होती त्यामुळे कलाकाराचा हा "गुण" प्रत्येकाने चोख उचलला होता. कलाकारांचे मूड सांभाळण्याच्या बाबतीत मात्र गौतम मऊ आहे. एखाद्याचे बिनसले तर त्याची (किंवा तिची) मर्जी सांभाळायला त्या कलाकाराची तारीफ काय करेल... सहकलाकारांना धारेवर काय धरेल....

गौरीला हळूच सांगून तालमीच्या वेळेला चहा कॉफी बरोबर मस्त काहीतरी खाण्याचा बेत काय करेल...सांगता सोय नाही. एखाद्या सिरिअस प्रसंगाची तालीम करताना त्या दोन-चार कलाकारांना उगाचच न आवरता येण्याइतके हसायला येणे हे तर सर्वश्रुत आहे. अशावेळेस तो चार-पाचदा आम्हाला सांगून बघायचा...मध्ये ब्रॅक घायचा. शेवटी रागवायचा.... अगदी १००% खरा रागवायचा. नाटक हळू हळू आकारात येऊ लागायचे.

"बरोबर एका महिन्याने रंगीत तालीम..." आम्हाला Pre-Production milestone ची हा आठवण करून घायचा. आम्ही आपापले संवाद, प्रसंग अधिक जोमाने गिरवायला लागायचो आणि त्याच वेळेस नेपथ्य, साधने, संगीत, प्रकाश योजना, तिकीट विक्री योजना अशा अनेकविध वारुंचे लगाम हाती लीलया पेलून हा कुशल सारथी नाट्य रथाचा वेग कायम ठेवायचा. कलाकाराबरोबरच याने या प्रत्येक department ची टीम अक्षरशः शून्यातून उभी केलेली मी पहिली आहे. गिरीश, विनोद, आँकार, वासू, सुनील हे back stage तर मी, राहुल, दीपा, मेधा, गौरी, विशाल, प्रसन्न, मयुरेश, राजेंद्र, नचिकेत on stage हे आम्ही सर्व त्याचे हुकमी एक्के होतो...पुढील अनेक वर्षे.... टीम मधील प्रत्येकाचे गुण नेमके हेरून प्रत्येकाला अचूक काम नेमून त्याच्याकडून desired output काढून घेणे ही त्याची हातोटी आहे. "योजक: तत्र दुर्लभः" या उक्तीला साजेलसा असा तो manager आहे. त्याचे प्रत्येक नाटक तो एका professional project सारखे प्लान करतो आणि यशस्वीपणे ते एक्झिक्युटही करतो.

प्रयोगाचा दिवस उजाडतो. गुढी पाडव्याच्या आसपासचा शनिवार... Bloomington मधील आबाल वृद्धांची पावले नाट्यगृहाकडे वळू लागतात. प्रेक्षकांमध्ये उत्सुकता, कलाकारांमध्ये उत्साह व दडपण अशी संमिश्र भावना.... दिवे मालवतात आणि नाट्यगृहातील कुजबुजीला भेदून नांदीचे सूर श्री नटेश्वराची आणि माय-बाप प्रेक्षकांची आराधना करू लागतात. मागोमाग गौतमचा धीर गंभीर आवाज उमटतो..."रंग देवता आणि नाट्य रसिकांना विनम्र अभिवादन करून Blomington Normal मराठी मंडळ सहर्ष सादर करीत आहे...."

प्रेक्षकांची उत्कंठा, कलाकारांची धड-धड
क्षणा क्षणाने वाढतेय.. पडदा उघडतो... आणि...आणि... प्रेक्षकांची

कडाडून टाळी पडते. ती दाद असते नेपथ्याला...गिरीश, ओंकार सारखे वरून रांगडे दिसणारे गडी या क्षणाला मात्र विरघळतात...एका मागोमाग एक एन्ट्री होतजातात...

हशा, टाळ्या, शिट्या, निश्वास, उसासे, डोळ्यांजवळ जाणारे रुमाल...रंगमंचावरील आम्ही सर्व कलाकार समोरील काळोखाच्या भिंती मागून येणारी ही प्रत्येक संवेदना टिपत बेभान होऊन आमच्या भूमिकेत शिरलेलो असतो.

शेवटचा अंक संपतो... पडदा पडतो प्रेक्षकांनी नाट्यगृह डोक्यावर घेतलेले असते.. आमच्या सारख्या अनेकांचे साठी सत्तरी उलटलेले आई-वडील भारतातून येथे अमेरिका पाहिला आलेले असतात. आणि समोर दिसणार्या महाराष्ट्र दर्शनाने स्तिमित होतात. इतका वेळ नाट्यगृहातील

एका भिंती जवळ उभा राहून आपल्या चष्म्याच्या काचांवर आलेले बाष्प पुसत हा सोहळा अनिमिष नेत्रांनी पाहणारा या सर्वाचा कर्ता-करविता गौतम आत धावत येतो.... क्षणार्धात पडदा उघडतो आणि मग सुरु होतो या शुभ-कार्यात भाग घेतलेल्या प्रत्येक कलाकार आणि तंत्रज्ञाचा खास गौतम style मधला परिचय. आम्हा सर्वांना हवा हवासा वाटणारा. प्रत्येक ओळखी नंतर प्रेक्षकांनी केलेला जल्लोष. एकदम थकल्या सारखे वाटायला लागते...

हाता पायातील त्राण नाहीसे होतात...मिशन सक्सेसफुल झाल्याची ती पोच असते.

मला एक गोष्ट आठवते...महाभारतातील...
भीमाचा नातू "वरवरी" याला महाभारताच्या युद्धात भाग घ्यायचा होता पण एका शापाने ते शक्य होत नव्हत म्हणून हिमालयातील सर्वात उंच शिखरावरून तो युद्ध पाहत होता. पांडवांनी युद्ध जिंकले. त्यांनीगेलेले सर्वस्व मिळवले. पण एक शंका त्यांना अस्वस्थ करत होती... "युद्ध कोणामुळे जिंकलो? Which was the turning point?" धर्म, भीम, अर्जुन प्रत्येकाला अस वाटत होत की माझ्यामुळेच पांडवांचा युद्धात विजय झाला. शेवटी सर्व वरवरी कडे आले. कारण तो एकटाच निःपक्षपातीपणे युद्धाचे अवलोकन करित होता. धर्माने त्याला विचारले "सांग रे आमच्या मधील कोणामुळे आम्ही हे युद्ध जिंकलो?". वरवरी शांतपणे म्हणाला..."तुम्ही सर्वच आपापल्या ठिकाणी श्रेष्ठ आहात, पराक्रमी आहात, धुरंधर आहात. पण मला विचारलं तर हे युद्ध तुम्ही जिंकलात ते केवळ श्रीकृष्ण तुमचा मार्गदर्शक होता म्हणून....प्रत्येक महाभयंकर आणि कठीण प्रसंगात मला तोच तुमच्या सभोवलाती दिसत होता. तो जर नसता तर कौरवापुढे या महायुद्धात तुमचा निभाव लागण कठीण होत."

तसच आमच्या नाटकाचा प्रत्येक प्रयोग यशस्वी झाला की मला नेहमी वाटायचं. नेपथ्य उत्तम होत...संगीत छान होत...आम्हा प्रत्येक कलाकाराचे कामही चोख, दर्जेदार होत...पण आमच्या मागे गौतम सतत होता म्हणून...

वट वट सावित्रीचा Bloomington मधील प्रयोग तुफान गाजला. आम्ही नाटकाशी संबंधित सर्व जण खूप आनंदात होतो पण तालमी संपल्याची रुख रुख होती. मला स्वतःला प्रत्यक्ष निर्मितीपेक्षा निर्मिती प्रक्रियेत अधिक आनंद मिळतो. मलाच का आपल्यापैकीही बऱ्याच जणांचे असं होत असेल. चार पाच महिने उलटले असतील नसतील आणि गौतमने एक बातमी आणली... आपल्याला दोन प्रयोग मिळाले आहेत...St . Louis आणि Milwaukee. पंधरा पंधरा दिवसांनी प्रयोग आहेत. तयारीला लागू. म्हणजे जेव्हा आम्ही पुढच्या वर्षीच्या नाटकाची वाट पाहत होतो तेव्हा हा स्वस्थ बसला नव्हता. जे जे उत्तम उदात्त उन्नत...ते ते अधिकाधिक लोकांपर्यंत पोचावे या साठी झटत होता... बस... टीम खुश झाली...तयारीला लागली. विशेष करून नेपथ्याची टीम.... सोबत नेण्यासाठी सुटसुटीत, उभा करण्यास सोपा पण भक्कम असा सेट design करणे गरजेचे होते. गौतम, गिरीश आणि अन्य नेपथ्याच्या टीम ने ते प्रत्यक्षात आणले. St . Louis आणि

Milwaukee चे प्रयोग अपेक्षे बाहेर यशस्वी झाले. Bloomington मध्ये व्यावसायिक दर्जाचे नाटक करणार संच आहे ही बातमी Midwest मध्ये पसरायला वेळ लागला नाही.

मग BMM च्या नाट्य-संचाने मागे वळून पहिले नाही. "गोंधळात गोंधळ", "ऋणानुबंध", "डॉक्टर तुम्हीसुद्धा?", "गोष्ट जन्मांतरीची" अशी एकामागोमाग एक सरस नाटके गौतम देतच राहिला. Bloomington व्यतिरिक्त Midwest मध्ये या सर्व नाटकांचे प्रयोग होत होते. अगदी अमेरिकेतील मराठी मंडळांमध्ये दादा समजल्या जाणाऱ्या शिकागोमध्येही. Atlantaच्या वैश्विक मराठी संमेलनातही shorter version का होईना गौतमने जिद्दीने "डॉक्टर.."चा एक अंक सादर केला. त्याची इच्छा व धडपड पूर्ण प्रयोग व्हावा अशी होती पण तसा slot मिळू शकला नाही. असो

या सगळ्यात मला विशेष कौतुक वाटते ते गौतमच्या पत्नीचे, गौरीचे...ती स्वतः नाट्य वेडी आहेच आणि प्रत्यक्ष नाटकातही अप्रतीम काम करते. पण तालमी चालू असताना (नेहमीच त्या गौतमच्या घराच्या basement मध्ये व्हायच्या..) न चुकता ती चहा..कॉफी आणि अध्ये मध्ये तोंडात टाकायला काहीतरी आणायचीच. अत्यंत आनंदात हसत खेळत सर्वांची उठ-बस करायची. तसाच गौतमचा गोड पोर...विक्रम...आमच्या सगळ्यांच खेळण होता. अभ्यासाबरोबरच, वक्तृत्व, नाटक सगळ्या सगळ्यात पुढे असायचा...तालमीला मंडळी जमली कि हा पठ्ठ्या आमच्यात येऊन बसायचा... एकूणच काय.. सर्व कुटुंबच नाट्यरंगी रंगले होते...

माझ्या वैयक्तिक बाबतीत सांगायचे तर त्या सहा वर्षात मी गौतमच्या तीन नाटकामधून कामे केली व एका एकांकिकेचे दिग्दर्शन. त्याने मला दिलेल्या वेगवेगळ्या भूमिका (विशेष करून ऋणानुबंधमधील प्रदीपची, एका मतीमंद मुलाची मध्यवर्ती भूमिका) आणि एकांकिकेचे दिग्दर्शन हे माझ्या BMM नाट्य कारकिर्दीतील high points होते. अनेक जुन्या जाणत्या प्रेक्षकांच्या मते, तौलनिकदृष्ट्या ऋणानुबंध नाटक गेल्या दहा वर्षातील high point होता. माझ काम थोड अधिक भाव खारून गेल. साधारणतः अशी characters जशी व्यावसायिक सिनेमा नाटकामधून भाव खारून जातात तशी. त्या दिवशी curtain raiser मध्ये माझी ओळख त्याने करून दिल्यावर टाळ्यांचा जो दोन चार मिनिटे न थांबणारा गजर झाला तो अजूनही माझ्या कानात गुंजतो आहे. गौतमचा माझ्यावर प्रचंड विश्वास होता आणि विशेष लोभ होता. मला आनंद... समाधान आहे की माझ्या नेहमीच्या कार्यपद्धतीप्रमाणे I never let him down.

Bloomington ची सहा वर्ष भुरकन उडून गेली...भारतात परत यायचे दिवस जवळ आले. त्यावर्षाच्या नाटकात आम्ही नव्हतो. पण प्रयोग संपल्यावर मी, दीपा, अशा परत जाणाऱ्या आणि BMM वाढवण्यास मोलाचा हातभार असणाऱ्यांना गौतम विसरला नाही. त्याने आम्हाला रंगमंचावर बोलावून घेतले. डोळ्यात लकाकणारे पाणी लपवत त्याच्या खास "Curtain raiser" style ने त्याने आमच्या कामाचा गौरव केला आणि म्हणाला... पुनरागमनायक... डोळ्यात टचकन पाणी आलं....

कल्पना नाही... ते मंतरलेले दिवस परत येतील की नाही...BMM च्या रंगमंचावर परत उभे राहण्याची संधी मिळेल की नाही... पण या आठवणी मनाच्या एका कोपर्यात एक पारिजात होऊन बसल्या आहेत. शांत, निरव क्षणी हलकेच एक झुळूक येते...पारिजात सळसळतो... आठवणींचा सडा पडतो आणि त्याचा मंद सुगंध nostalgic करून जातो. माझ्याच एका कवितेच्या ओळी मनात रुंजी घालू लागतात...

नव्हतो आपण कधी कुणाचे अपुल्या मायदेशी
नाती जुळली गोती जमली मिळता परदेशी
सुखात हसलो, रडलो आपण दुखः सोसताना
केली न पर्वा कधी कुणाची सोबत असताना
क्षितीजावरुनी आठव येता कंठ दाटतो भरतो डोळा
कधी लागला कसा कळेना माझ्या हृदयी हाच लळा

नाव: मोहित पोतनीस

मी काम केलेली नाटकं :

- करायला गेलो एक !

मी कधी स्टेजवर या पूर्वी आलोच नव्हतो...गाणं गायलो नाही की नाचलो नाही .स्टेज साठी मी कणकेचा गोळा होतो.☺.

एका कणकेच्या गोळ्याला पोळपाटावरून रंगमंचावर उतरवला (ढकलला नाही) - ते गौतमने.

त्याला डायलॉग बोलल्या शिकवले,त्या बरोबर हळू हळू हालचाली शिकवल्या - ते गौतमने.

स्वतः मेहनत घेऊन आणि तालीम घेऊन सहज स्टेजवर वावरत डायलॉग बोलणं शक्य केलं - ते गौतमने

कॉन्फिडंटली डायलॉग बोलायला लागल्यावर त्याला थोडं नृत्य शिकवला - ते गौतमने.

आणि मग कणकेच्या गोळ्याचे बदलले हे रूप चेहऱ्यावर लाली लावून ३ शहरामध्ये नाटकाचे प्रयोग करून आले. डायलॉग आणि नृत्यावर टाळ्या घेतल्या. जेव्हा तुम्ही असा एखादा **नट-रंगताना** .पाहीला असेल जो फक्त एक कठपुतळी होता. जे काही घडलं ते **त्यांच्या हातून** घडलं.नवीन कलाकारा मध्ये केवळ २-३ महिन्यात एवढा बदल घडवून आणणे हा गौतमचा खुपच मोठा गुण आहे...

Every year, for the past 10 years, around Gudi Padwa, out of sheer practice, we unknowingly buy a ticket for the awaited Bloomington-Normal Marathi Mandal Natak. It is like a routine that we do, but it is actually a privilege we have.

I know a couple friends who are in cities bigger than Bloomington, but have not seen a Live & Quality Marathi Drama since they have left the Indian soil. Look for yourself - Peoria, Indianapolis, cannot make it happen. And they boast and have a bigger Resident Indian population. Bringing an outside drama is one thing, but creating it out of Bloomington's soil is another thing !

Simply speaking, what they do not have is GAUTAM KARANDIKAR.

I have visited Milwaukee, Indianapolis and St.Louis with our Drama Troupe. After shows at these places, after the applauding and praises, they have asked one question that has remained unanswered "How do you get such talented people every year" ?

It is simply a matter of excellence that Gautam can consistently, select the right roles, characters and mould them such that the audience is ready to bet that this troupe is a seasoned one and not amateurs acting for the first time. That statement speaks for itself.

Congratulations Gautam on this 10th anniversary!

- Mohit

नाव: मीनल सामंत

मी काम केलेली नाटकं :

- करायला गेलो एक !

सर्वप्रथम मी गौतम करंदीकर यांचे ३ अंकी नाटकांच्या १० वर्षांच्या वाटचाली बद्दल अभिनंदन करते आणि ही वाटचाल पुढे अशीच चालू राहो या साठी शुभेच्छा देते.

माझ्या आयुष्यात “करायला गेलो एक” हे मी केलेलं पहिलेच ३ अंकी नाटक होते. करंदीकरां मधल्या दिग्दर्शका कडे सहजरित्या उत्तम अभिनय कसा करून घेता येइल याचं कसब आहे.

पॅक्टीसच्या वेळी ते कधीच कुठल्या गोष्टीनी होत नाहीत, शांत डोक्याने काम करत रहातात “करंदीकरांनी दिग्दर्शित केलेली नाटके ही नेहमीच उत्तम अभिनयानी आणि करमणुकीनी भरलेली असतात” असे सांगणारी एक मैत्रीण मला सिंगापूर मराठी मंडळा मधे भेटली. ती काही वर्षे USA मधे Milwaukee ला होती. त्यामुळे असे म्हणायला हरकत नाही की दिग्दर्शनाच्या बाबतीत करंदीकरांचे नांव देशोदेशी पोचलेले आहे.

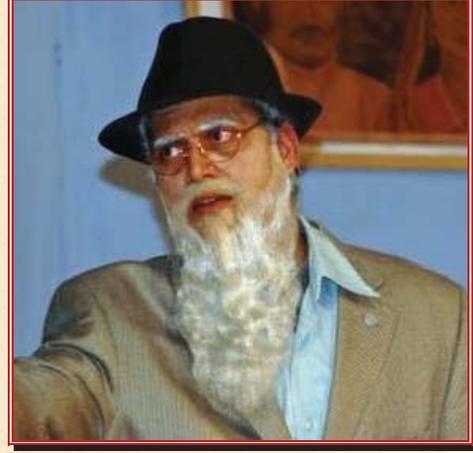
पुन्हा एकदा “Thanks a lot” मला एक संधी दिल्या बद्दल...!

नाव: राजेंद्र भिडे

मी काम केलेली नाटकं :

- वट वट सावित्री (२०००)
- गोष्ट जन्मांतरीची (२००६)
- प्रेमाच्या गांवा जावे (२००७)

“नाटकवेडा” हा शब्द पूर्वी फक्त ऐकला होता, पण Bloomington मधे गौतमच्या रूपात प्रत्यक्ष पाहिला, अनुभवला...आणि ENJOY केला!

गौतमने पहिल्यांदा जेव्हा meeting ला बोलावलं तेव्हा असं वाटलं होतं की ...चला जरा गंमत करू या. तालीम सुरू झाली आणि गौतमने director चा रोल घेतला. आणि २-३ दिवसात लक्षात आलं की गौतम नाटक क्षेत्रात खुपच पोचलेला माणूस आहे.

नाटकाची रंगीत तालीम झाली आणि माझी खात्री पटली की गौतम आणि गौरी दोघही नाटकासाठी काय वाटेल तो त्रास घेतील..

त्यानंतर दर वर्षी नाटकाचे project होत गेले, गौतम आणि गौरी दोघांनी अशक्य आणि अचाट प्रयोग करून Bloomington मधेच नव्हे तर अख्या Midwest मधे मराठी नाटकजागृती केली.

गौतम आणि गौरी

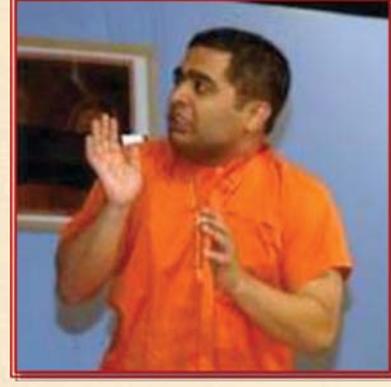
या दशकपूर्ती बद्दल हार्दिक अभिनंदन...! आणि भरपूर शुभेच्छा...!

सप्रेम नमस्कार!

नाव: सागर काचोळे

गोष्ट जन्मांतरीची

मी जुलै २००५ मध्ये Bloomington ला आलो आणि पहिल्याच आठवड्यात गौतम यांच्या घरी जाण्याचा योग आला ते गणपती कार्यक्रमाच्या नाटकाच्या कलाकार निवडीच्या निमित्ताने. तेव्हा गौतम आणि गौरी ह्या प्रतिभावान जोडप्याची ओळख झाली. माझी कुणाशीही ओळख नसताना आणि नाटकात काम करण्याचा काहीही अनुभव नसताना त्यांनी मला प्रमुख भूमिकेत निवडले. त्यांनी माझ्यावर दाखविलेला विश्वास मला आश्चर्याचा धक्का देवून गेला. गौतमनी दिलेल्या पहिल्याच संधीमुळे सगळे ब्लूमिंग्टन मला ओळखायला लागले, पण गौतम बरोबर जवळून काम करण्याची संधी मिळाली ते "गोष्ट जन्मांतरीची" या नाटकाच्या निमित्ताने. मला हाडाचा दिग्दर्शक म्हणजे काय हे कळाले. त्यांनी केलेले कथे मधले बदल हे थक्क करणारे होते. ह्या बदलांमुळे आमचे नाटक मूळ नाटकापेक्षा सरस झाले. प्रत्येक भूमिकेचा आत्मा त्यांनी अचूक ओळखला होता. प्रत्येक कलाकाराचे व्यक्तिमत्व, आवाज आणि बांधा यांना अनुसरून त्यांना अचूक भूमिका देण्यात आल्या. कलाकार निवडताना गौतमचे वैशिष्ट्य म्हणजे कलाकाराला अभिनय करता येत असला पाहिजे हि अटच नाही!! ज्ञानेश्वरांनी जसे रेड्या कडून गीता म्हणून घेतली तसे गौतमचे दिग्दर्शन कुणाकडूनही अभिनय करून घेऊ शकते.

जशी आमची नाटकाची तयारी होत गेली तसे गौतमच्या व्यक्तीमत्वाचे विविध पैलू पाहायला मिळाले. झोकून दिलेला आणि नाटक जगणारा माणूस पाहायला मिळाला. कलाकाराला काय कर हे सांगण्याच्या ऐवजी तो काय करू शकतो हे जाणून आणि

प्रसंगी त्याचे गुण दिसावेत म्हणून नाटकात बदल करण्याचे धाडस फक्त गौतमच करू शकतात. गौतम चा "ओरडा" कमीत कमी एकदातरी खाल्ला नाही असे होणे शक्यच नाही पण त्या ओरड्या मध्ये कधीच समोरच्याचा अपमान नसतो पण एक नवीन शिकवण असते. पण गौतम ची दाद मात्र पुष्कळ वेळा मिळते तेव्हा दिवस सार्थकी लागल्या सारखे वाटते. हाच गौतम भारतात परत जाणा-या कलाकारा साठी भर पार्टी मध्ये हळवा होतो.

मला कधी कधी वाटते कि गौतम आणि गौरी ने घर आणि गाडी स्वतःला राहायला आणि फिरायला घेण्यापेक्षा मराठी मंडळाची सोय व्हावी ह्यासाठीच घेतले आहे. गौतमला असलेली गौरीची साथ हि विश्वास ठेवण्याच्या पलीकडची आहे. अहो अमेरिकेत लोकांना घरातली इकडची वस्तू तिकडे झालेली खपत नाही आणि हे तर आपल्या घराचे ६ महिने नाट्यमंदिर करून टाकतात. रोज माणसांची वर्दळ, त्यांचे चहापाणी आणि पुन्हा स्वतःची भूमिका आहेच, हे सर्व हसत खेळत करण्याच्या गौरीला साष्टांग नमस्कारच घातला पाहिजे. गौरीचा अभिनय म्हणजे आमच्या सारख्या नखट्या लोकांसाठी अभिनयाचा पाठच होता. एक अतिशय सुंदर अनुभव.

Bloomington-Normal मराठी मंडळाच्या दैदिप्यमान दशक पूर्ती मध्ये गौतम आणि गौरी यांच्या कष्टाचा, त्यागाचा, मार्गदर्शनाचा आणि प्रतिभेचा सिंहाचा वाटा आहे. नोकरीच्या निमित्ताने आपल्या देशापासून एवढ्या दूर आलेल्या लोकांना घराची आठवण होत नाही कारण गेल्या दहा वर्षात मराठी मंडळाने जतन केलेला सांस्कृतिक ठेवा. ह्यापेक्षा यशाची पावती काय पाहिजे.

दशक पुरती निमित्त गौतम आणि गौरीचे तसेच समस्त Bloomington Normal मराठी मंडळाचे अभिनंदन करतो आणि दरवर्षी असेच नवीन कलागुणांना वाव देण्याचे कार्य चालू राहावे ह्यासाठी शुभेच्छा !!

नाव: सुनील मुंडले

मी काम केलेली नाटकं :

- “डॉ.तुम्ही सुद्धा?”
- “गोष्ट जन्मांतरीची”
- “प्रेमाच्या गांवा जावे”....

गौतम सर्वप्रथम वरील नाटकात मला अभिनय करण्याची संधी दिल्याबद्दल शतशः आभार .तुमच्या मार्गदर्शनाखाली या सर्व नाटकात अभिनय करणे खुप सोपे वाटले .सतत नवीन काही तरी करून दाखवायचा तुमचा ध्यास अप्रतीम . आपल्याला नाटकात हवा असलेला तशा दिसणा -या व्यक्तीतून वठवून घेण्याची तुमची कला आणि संयम तर वाखाणण्या जोगाच.

आपण मराठी मंडळ आणि नाटक या साठी घेतलेल्या मेहनतीचे कौतुक करावे तेव्हा थोडेच ..दर वर्षी उत्तमोत्तम आणि नवीन विषयांची नाटके माझ्यातल्या प्रेक्षकाला आणि समस्त ब्लूमिंग्टनवासीयांना दाखवून धन्य केलेत.नाटकाची इतर अंगे जसे नेपथ्य ,संगीत, lights यात सुद्धा प्रत्यक्ष लक्ष घालून उत्कृष्टरित्या हाताळता.

या सर्वात तुम्हाला मिळालेली गौरीची “साथ” याचा उल्लेख न करणे उर्मटपणाचे ठरेल.गौरीची वरील सर्व बाबतीत तुम्हाला पदोपदी साथ मिळत गेली .रोजची घरातली कामे आटोपून नाटकाची practice attend करणे असो किंवा बाहेरगांवच्या नाटकाच्या प्रयोगाच्या वेळच्या प्रवासाचे planning असो गौरी नेहमीच उत्साही आणि कार्यशील असतात.

यंदा तुम्ही “दहावे नाटक ” Bloomington मध्ये सादर करणार आहात त्या निमित्ताने मुंडले कुटुंबियां कडून हार्दिक अभिनंदन .तुमची नाट्यनिर्मातीची ही वाटचाल अशीच अखंड अनेक वर्ष सुरु राहो आणि Bloomington च्या नाट्यरसिकांना याचा आनंद लूटता येवो हीच ईश्वरचरणी प्रार्थना.

नाव: नचिकेत सरदेसाई

मी काम केलेली नाटकं :

- ऋणानुबंध
- डॉ. तुम्हीसुद्धा
- प्रेमाच्या गावा जावे

माझी आणि गौतमची ओळख झाली तो दिवस मला आजही आठवतो . तारीख १४ फेब्रुवारी २०००. मी अमेरिकेत येऊन २०-२१ दिवसच झाले होते . आमचे मित्र प्रसन्न माटे यांनी माझी आणि गौतमची ओळख करून दिली होती . अमेरिकेत गौतम माझ्यापेक्षा सीनियर, त्यामुळे त्याची नक्कीच मला येथे रुळण्यात मदत होईल हे माझे पहिले इम्प्रेसन आणि गौतम ते ११०% खरे केले . " काही घाबरू नकोस रे . आपण इंडियात जसे काम करतो तसेच इथेही करायचे असते . भाषा फक्त वेगळी . तिथेही तेच डेव्हलपमेंट तेच टेस्टिंग आणि तेच इम्प्लीमेंटेशन आणि इथेही आपण त्यापेक्षा फार काही वेगळे करीत नाही . फक्त डॉक्युमेंटेशन थोडे जास्त असते . " असे धीराचे उदगार पहिल्याच दिवशी ब्रेक एरियामध्ये गौतमने काढले . चेहर्यावर मिशिकल हसू, डोळ्यात कॉन्फिडन्स आणि आवाजात प्रचंड सपोर्ट . " तुला सांगतो, वेंडिंग मशीनवरची कुठलीही कॉफी घेऊ नकोस . फ्रेंच वॅनिला म्हणून एक ब्रँड आहे तो तुला नक्की आवडेल . आणि चिप्स घ्यायचे झाले तर डॉरिटॉसच घे . ते कुठेतरी आपल्या चवीशी जवळपास असतात . " अशी खास सूचना गौतमने त्यादिवशी केली . या त्याच्या आपुलकीने आणि मदत करायच्या पद्धतीने आमचे सूर जुळले . घरी एकटाच आहेस , जेवायला ये . म्हणून आपुलकीने त्याने दिलेले आमंत्रण आणि घरी गौरीच्या हातची सुंदर मटकीची उसळ , गरम गरम पोळ्या, चटणी, कोशिंबीर असा खास मराठी बेत यामुळे या परक्या देशातही आपले अगदी जवळचे कोणीतरी आहे या जाणीवेने माझे अमेरिकेत रुळणे वाटलं होतं त्यापेक्षा सोपे होत गेले.

मैत्री जशी घनिष्ट होत गेली तसा गप्पांना रंग चढू लागला. आपल्या आवडी निवडी, छंद हे एकमेकांशी बोलू लागलो आणि तेव्हाच लक्षात आले, की या सदगृहस्थाला क्रिकेटमध्ये अतिशय कमी रस आहे आणि क्रिकेट माझा जीव की प्राण. बापरे! याच्याशी बोलायचे तरी कुठल्या विषयावर हा प्रश्न मनात येतोय तोच हा म्हणाला, इथे यायच्या अगोदर ते नैरोबीत राहत होते. व तिथे याने व गौरीने हाताशी असलेल्या मराठी माणसांना एकत्र करून तिथल्या मराठी मंडळात नाटके सादर केली. नाटके बसवताना होणारा गमतीजमती गौतम अतिशय तल्लीनतेने सांगत असे. नाही म्हणायला मलाही थोडीशी नाटकांची पार्श्वभूमी होतीच. ठाण्यात राहत असल्यामुळे गडकरीच्या कट्ट्यावरचा नाटकवेडा मित्र कंपू. त्यांच्या तालमी, राज्यनाट्य स्पर्धेसाठी चालणारी तयारी हे मी जवळून पाहिलेले असल्यामुळे या गप्पांना अजूनच रंग चढत गेला. त्याचवेळी लक्षात आले की गौतम हा एक नाट्यवेडा माणूस आहे आणि जितकी वर्षे मी क्रिकेट खेळलोय बहुतेक तितकीच वर्षे हा मनुष्य नाटकात काम आणि दिग्दर्शन करत आला आहे. मग काय, आमच्या दोघांचा समान धागा हाच तर होता. बोलण्याच्या ओघात एकदा म्हणाला की आपल्या इथेही मराठी मंडळी खूप आहेत. नुकतेच मराठी मंडळ स्थापन झाले आहे तेव्हा गुढीपाडव्याच्या शुभमुहूर्तावर एक नाटक बसवतोय. मी म्हटले, " ग्रेट! ऑल द बेस्ट. काही मदत लागली तर सांग. " पण स्प्रिंग आला होता आणि मी ब्लुमिंगटनच्या क्रिकेटमध्ये रमलो. गुढीपाडव्याच्या आसपास नाटकही झाले. झाल्यावर म्हणाला की नाटक छान झाले लोकांना आवडले.

होता होता सप्टेंबर उजाडला. समर संपला तसे क्रिकेटही संपले. फॉल सुरू झाला. आता विंटरही पाठोपाठ येणार या जाणीवेने जोतो वैतागला होता पण गौतमच्या चेहऱ्यावर मात्र एकदम उल्हास दिसत होता. एक दिवस संध्याकाळी त्याच्या घरी गेलो असता पाहिले हा भली मोठी पुस्तकांची थप्पी घेऊन बसला आहे. " काय रे, कशात बुडला आहेस इतका? कसली एवढी पुस्तके?" " अरे काही नाही रे, पुढच्या वर्षीच्या नाटकाची तयारी सुरू करायला हवी आता. " तिथेच माझ्या लक्षात आले की हे गुढीपाडव्याचे नाटकाचे सत्र आता अव्याहत चालणार आणि ब्लुमिंगटनमधील मराठी वासियांना दरवर्षी एक चांगले नाटक पाहावयास मिळणार.

एक दिवशी संध्याकाळी फोन केला तर , गौरी म्हणाली की गौतम मेनार्डमध्ये गेलाय . कशासाठी ते असे विचारले असता नाटकासाठी सामान आणायला गेल्याचे तिने सांगितले. दुसऱ्या दिवशी कळले की हा माणूस पुढच्या वर्षीच्या नाटकासाठी सेटही उभा करायचा म्हणतोय. " अरे हे कसे जमणार तुला? सेट उभे करणे काय सोपे आहे का? " तर म्हणाला , " गिरीश कदम व ओंकार जोशी सेट बनवणार आहेत म्हणून लाकडे आणायला गेलो होतो . " " काय? अरे ही माणसे सापडतात तरी कुठे तुला ? " असे विचारताच गौतम हसत म्हणाला , " नाटकाचे वेड हे काय फक्त मला आणि गौरीलाच नाही तर बऱ्याच लोकांना आहे. तुला माहित आहे का, नाटक बसवण्यासाठी आणि काम करण्यासाठी प्रसन्न माटे, विशाल इहाळकर, राहुल शिंदे, दिपा जोशी यांच्यासारखी खूप मंडळी उत्सुक आहेत . आणि माझा तर असा विचार आहे की मंडळीं चा उत्साह पाहता दरवर्षी गुढीपाडव्याला एक मराठी नाटक सादर करायचेच . " मला असे वाटते की ज्यादिवशी गौतम अमेरिकेत आला व आजूबाजूला इतकी मराठी माणसे बघितली त्याचवेळी त्याने हा निश्चय केला असावा.

२००३ मध्ये, एक दिवस कॉफी घेत असताना मला म्हणाला यावर्षी नाटकात काम करणार का? मी त्याला म्हटले, " अरे काहीतरीच काय, मला कुठले जमायला. " त्यावर म्हणाला, " लीड रोल आहे आणि तू तो उत्तम वठवशील याची मला खात्री आहे. " " तुला काय माहित रे . मी तर काम केलेले नाही या आधी कधी . " यावर तो हसत म्हणाला, " की मी जरी नाटक बसवायला सुरवात फॉलमध्ये करत असलो तरी नाटकासाठी लागणाऱ्या माणसांचे गणित माझ्या डोक्यात वर्षभर सुरू असते . जेव्हां कोणालाही भेटतो त्याचवेळी हा मनुष्य कुठल्या रोलमध्ये फिट बसेल हे अवलोकन मी करत असतो. आणि मला असे वाटते तू या रोलसाठी पर्फेक्ट फिट आहेस . " त्यावर्षी आम्ही ' ऋणानुबंध ' सादर केले. जानेवारीपर्यंत तालमीमध्ये मी चाचपडत होतो. गौतम सोडून सगळेच खूप टेन्शन मध्ये होते . गौरीसकट सगळ्यांना वाटत होते की हे काम नचिकेतला जमणार नाही आणि हे काम नचिकेत इतके चांगले दुसरे कोणीही करू शकणार नाही या मतावर गौतम ठाम होता . नाटक झाले . अतिशय गंभीर विषय असूनही हे नाटक सगळीकडच्या प्रेक्षकांनी डोक्यावर घेतले . हे नाटक ब्लुमिंग्टनच्या आजवरच्या नाटकांमधले सर्वात गाजलेले व पॉवरपॅक परफॉर्मन्सस असलेले एक उत्कृष्ट नाटक होय.

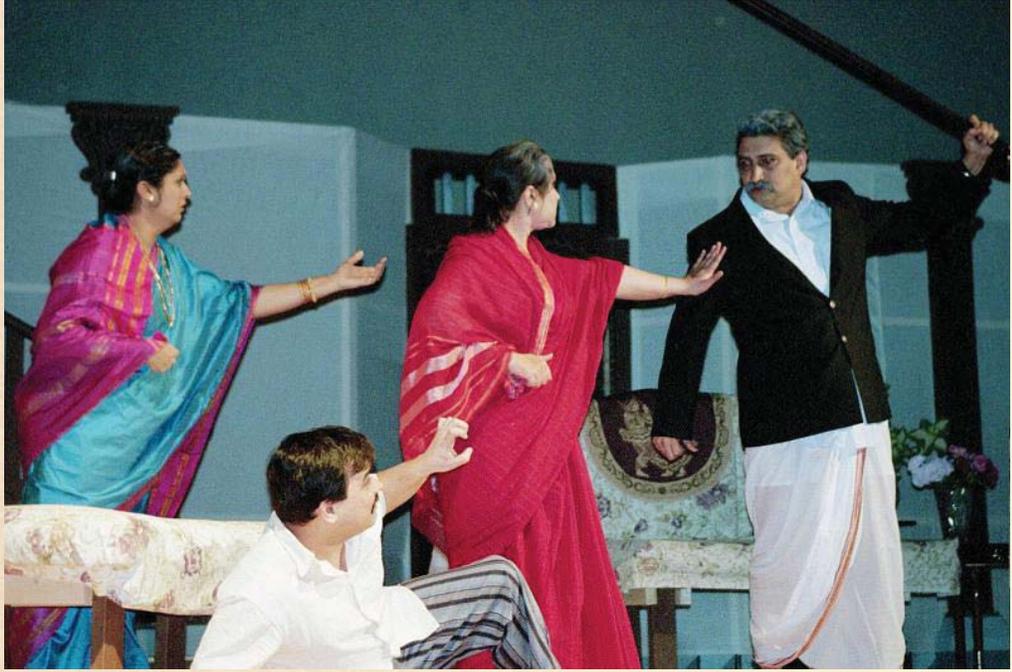

ऋणानुबंध नाटकाच्या तालमीच्या वेळी एका वेगळ्याच गौतमची ओळख झाली . या अगोदर बरेच दिग्दर्शक जवळून पाहिलेत आणि माझ्या मनातील टॉप पाचात गौतमचे नाव आहे . अगदी मनापासून सांगायचे म्हणजे मी आशुला - आशुतोष गोवारीकर दिग्दर्शन करताना अत्यंत जवळून पाहिले आहे . त्याचा सहाय्यक म्हणूनही काम केले आहे . आणि मला असे मनापासून वाटते की चांगल्या दिग्दर्शकाचे सर्व गुण गौतम मध्ये आहेत . माझी अशी खात्री आहे की गौतमने दिग्दर्शन हे प्रोफेशन निवडले असते तर गौतम हा एक प्रतिथयश दिग्दर्शक म्हणून नावाजला गेला असता . नाटक बसवण्यासाठी लागणार्या प्रत्येक डिपार्टमेंटमधील त्याची असणारी जाण , प्रत्येक गोष्टीसाठी केलेला सखोल अभ्यास , माणसांची अचूक निवड , संपूर्ण टीमची बांधणी , त्यांच्यातील ताळमेळ उत्कृष्टरीत्या गौतम हाताळतो . तसेच एक नाटक यशस्वी होण्यासाठी कलाकार व बॅकस्टेज कलाकार यांच्याकडून त्याला नेमके जे हवे आहे ते बाहेर येईतो अत्यंत संयमाने मार्गदर्शन करण्याची हातोटी गौतमकडे आहे .

मला असे वाटते की , नाटक बसवणे आणि आजूबाजूच्या गावांमध्ये प्रदर्शित करणे यासाठी दिग्दर्शनाव्यतिरिक्त अनेक गोष्टी मनापासून कराव्या लागतात . घर घ्यायच्या वेळी लोकं बऱ्याच गोष्टींचा विचार करतात त्यासर्व गोष्टींचा विचार करताना गौतमची अजून एक आवश्यक बाब होती ती म्हणजे घराचे बेसमेंट . तो मला नेहमी म्हणायचा की बेसमेंट इतके मोठे हवे की त्यात नाटकाची रंगीत तालीम करता यायला हवी . म्हणजे या माणसाने नाटकाला किती वाहून घेतले आहे याचा तुम्हीच विचार करा . नाटकाची चार महिने स्वतःच्या बेसमेंटमध्ये चालणारी तालीम. येणार्या प्रत्येक कलाकाराचे आदरातिथ्य. बरेचदा त्यांची सोबत येणारी लहान मुले, त्यांचा हल्लागुल्ला. या सगळ्यातून प्रत्येक कलाकारांकडून त्याला हवी तशी तालीम तो यशस्वीपणे करवून घेत असे. नाटकातल्या पात्राचे स्वभावविशेष समजावून दिल्यानंतर कलाकार त्याबरहुकूम ते पात्र उभे करेस्तोवर शक्यतो गौतम कलाकाराला मोकळे सोडतो . त्याच्या अभिनयगुणांना व्यक्त होण्यासाठी आवश्यक तितका वेळ गौतम अत्यंत संयमाने देतो . सारख्या सूचना देऊन कलाकाराला गोंधळात टाकत नाही . हा गौतमचा अतिशय उल्लेखनीय गुण आहे. असे असले तरी वेळीच कुठे लगाम घालायला हवा हेही तितक्याच कुशलतेने तो हाताळतो.

हे सर्व गेली दहा वर्षे सातत्याने सुरू आहे . यात सर्वात लक्षात घेण्यासारखी गोष्ट अशी की वर्षातले तिस टक्के घरात इतक्या लोकांचा राबता असूनही गौतम व गौरीने आपल्या मुलाकडे - विक्रमकडे कधीही दुर्लक्ष होऊ दिले नाही. कौतुकाची गोष्ट म्हणजे विक्रमने अनेक मेडल्स मिळवली , व हायस्कूल ग्रॅज्युएशनच्या वेळी तो पहिल्या पाचात होता. गुढीपाडवा म्हणजे मराठी मंडळाचे नाटक या प्रथेला या वर्षी दहा वर्षे पूर्ण होत आहेत. सातत्याने लोकांना दर्जेदार नाटके गौतमने दिलीत . असा नाटकाचा ध्यास-वेड घेतलेल्या गौतमचे मन :पूर्वक अभिनंदन व आभार . आणि महत्वाचे म्हणजे या त्याच्या ध्यासात गौरीची तितकीच समर्थ साथ लाभते आहे म्हणून हे सगळे साध्य झाले. यापुढेही अशीच उत्तम नाटके गौतमकडून पाहावयास मिळतीलच ही खात्री आहेच. गौतम हा एक अत्यंत जिद्दाळ्याचा मित्र, एक दिलखुलास व्यक्तिमत्व व नाटकास वाहून घेतलेला उत्कृष्ट दिग्दर्शक. माझ्या व भाग्यश्रीच्या गौतम व गौरी यांना अनेक शुभेच्छा!

नाव: श्रीकांत नरसाळे

मी काम केलेली नाटकं :

- कार्टी प्रेमात पडली

Gautam chose the wrong path ... Yes ! Gautam Karandikar went on wrong path. As I recognized this person more and more, the root of my belief got deeper. Beside his career, he also took Gouri's career on the wrong way. He is pretty successful in his current IT path. But if both of them would have accepted Marathi *Rangabhumi* as a career, they would have been shining stars there. Those who understand GK well will agree with me.

Marathi Mandal at Bloomington has been performing professional quality natak although nobody in our Natak team is in that profession. (We called them as '*Haushi Kalakars*'). The common spectators may not have an idea of the speed breakers we get in performing a Marathi drama here. Although it is just three hours show, the efforts behind the stage are countless. Starting from drama books, we need to bring common things such as Marathi Newspaper from India. In commercial drama, when director asks an actor to say one dialogue in high pitch, that artist may follow that. But here, with fewer exceptions, nobody is aware of drama terminology. Although entire team tries to give 100%, most of the performers have their own limitations- no experience. In commercial drama, the carpenter can build the set with fewer instructions. But here, just one '*Avaliya jodi*' (versatile couple) works actively with all the helping hands to build the show.

Why we salute Mr. Dadasaheb Phalake ? There may be better movies now than he produced. We recognize his craziness because he established the movie industry in India from nowhere. If somebody asks me what you learned outside the office at Bloomington, I will proudly say that I got chance to work with Gautam, Gouri and Mayuresh Deshpande. Although I have gone through life cycle of drama, I am not

in position to understand many things. How does Gautam understand hidden quality of a participant ? There are few participants who didn't approach for audition. But Gautam sensed something of a new comer and then, the person performs key role in the team. Sometimes, besides other participants, the person himself didn't have confidence in doing some part in drama. But Gautam had confidence in him. And at the end, we realized that the selected person was just perfect for that character. When we set the steps/ act, Gautam as a director can see that show from left corner of first row, middle seat of sixth row and right corner of last row. Rarely, he talks to a team member in such a way that outsider may consider as a rude talk. But not a single teammate feels bad about the way of talking. That's why we used to say "*Gautamchi chhadi jorat lagate, pan val uthat nahi*". He has his own style of leadership. In a team, we always have two-three professionals with most of freshers, but the seniors always cope with team frequency.

Considering present references, many times some dialogues need to amend. Sometimes Gautam rewrites major part of the Natak. But the amended part harmonizes in such way that if writer would have seen the updated script, he would be happy as his script is in worthy hands. We refer this tuning of natak as garnishing with Karandikar *masala*. We received many compliments for the dances included in our drama. When audience appreciates this, the credit goes to Karandikar *tadka*.

There are many helping hands in establishing Marathi Mandal at Bloomington in last ten years. And everybody knows that Karandikar family is the backbone of the efforts. In every Marathi Mandal program Karandikars perform a role of bride's parents. Karandikaranchi factory, their basement, is the place where we learned many things. Everybody got countless happy-naughty moments to cherish. Many of us got new friends and some found life-partner also.

Where did I learn ABCD of a drama ? Thank God ! Gautam went on wrong path and came to Bloomington. Otherwise I don't think, I would have got chance to say few dialogues in Marathi natak. On this occasion of 10th anniversary, I wish Gautam and Gouri a long and healthy life. And hope that like me, many lucky ones get chance to touch the glory of Marathi *Rangabhumi* at Karandikaranchi factory.

नाव: विनोद चिंतामण ठाकूर

गोंधळात गोंधळ
करायला गेलो एक
ऋणानुबंध
डॉक्टर तुम्ही सुद्धा
गोष्ट जन्मांतरीची

गौतम करंदीकर एक चतुरस्र व्यक्तिमत्व.

आपण करत असलेल्या या सलग दहाव्या नाटकाबद्दल आपणास व सर्व कलाकारांना अनेकोत्तम शुभेच्छा ! गेल्या दहा वर्षात आपण केलेल्या रंगभूमीच्या सेवेतून अनेक कलाकार आपण घडवले आणि सात समुद्रापार असलेल्या मराठी माणसाला जे जे हवे ते ते देण्याचा एक यशस्वी प्रयत्न केलात .आपण एक दिग्गज दिग्दर्शक आहातच पण नाटकाच्या निर्मिती , नेपथ्य, वेशभूषा आणि रंगभूषा ह्यात आपला एक वेगळाच ठसा उमटवला आहे .आपल्या ह्या १० वर्षांच्या Bloomington च्या रंगभूमीच्या वाटचालीमध्ये आम्हालाही खारीचा वाटा उचलण्याची संधी दिल्याबद्दल शतश : धन्यवाद! आपल्या पुढील सर्व नाटकांस आणि पुढील कारकिर्दीसाठी अनेकोत्तम शुभेच्छा!

गौरव

तयाचाकरतो

मनापासून करुनी मानाचा मुजरा

करुनि मराठीचा जयघोष

रंगभूमीची केली आपण सेवा अन

दीले जे जे हवे ते मराठी जना

करुनि सादर दश कलाकृती

रचिला इतिहास साता समुद्रापार

नाव: समीर बेंद्रे

मी काम केलेली नाटकं :

- प्रेमाच्या गावा जावे

ब्लूमिंगटन मधे नवीन आलेले महाराष्ट्रियन ,ज्यांनी १-२ मंडळाचे प्रोग्रॅम attend केलेत त्यांना "Karandikars" बदल first impression विचारलं तर - **hard task master and soft spoken madam**, असा feedback बहुतांशी मिळेल.

लग्ना आधी मराठी मंडळाच्या कार्यक्रमा मधे मी काही काळ music – च्या माध्यमातून जायचो. 2004/5 पासून मी मंडळाची नाटकं बघायला लागलो (आणि मग हळू हळू तिकिट विक्री team मधे सक्रिय झालो)!

मला "live" नाटकं बघायची फारशी सवय नाही , काही प्रसिद्ध नाटके आणि गाण्याचे कार्यक्रम पहायला नागपुरच्या वसंतराव देशपांडे सभागृहात आम्ही हजेरी लावायचो तरी नाटका बदलचा माझा DB, GK (General knowledge – पण intended) जरा कमीच आहे.

मेघना बरोबर मला जॅव्हा सेंट लुईस ला जाऊन “ऋणानुबंध” बघायचा योग आला तेंव्हा त्या अनुभवाने माझा आपल्या BMM नाटक टिम मधला interest वाढला.

अप्रतीम performance होता! आम्हाला team बरोबर backstage ला वेळ घालवायला मिळाला आणि तेंव्हा कळलं की किती कठोर परिश्रम घेतले आहेत सगळ्यांनी.

.नुसतं प्रेक्षकांसमोर perform करून निघून जाणं वेगळं आणि आणि प्रयोग झाल्यावर हातभार लावून आवरा आवरी करणं, सेट काढणं, lighting, music, costumes, food, cars/transportation – सगळी कामं सगळे सटासट करत होते. एखाद्या factory मधे होतो अस वाटलं होतं !

तेव्हा आम्ही ठरवलं की नाटक team मधे chance मिळतो का ते बघायाचं आणि auditions ला तरी जायच. 1/2 auditions ना पण गेलो आणि Gautam ला बहुतेक आवडलं पण आमचं वाचन मेघनाला चा chance मिळाला संक्रांतीच्या नाटिकेत ...”शिवधनुर्भंग” त्या दरम्यान गौरी चे director आणि multi-tasking skills पहायला मिळाली. संक्रांत कार्यक्रमाची बाकी तयारी सांभाळून गौरीने team select केली, participants comfortable होई पर्यंत actual guidance and direction केलं.

गौतमच्या direction खाली stage वर थोड्या वेळ उभं रहाण्याचं भाग्य मला”प्रेमाच्या गावा जावे” नाटकात मिळालं

५ वर्ष मी Bloomington मधे काढली आणि त्यात करंदीकरांबरोबर एका नाटकात काम करायला मिळालं, ज्यात गौरी आणि गौतम दोघं पण होती स्टेजवर. I feel lucky!

Usually ३ अंकी मराठी नाटकाची तयारी चालू होते late summer madhech. हो late summer मधे – तेव्हा आपले लाडके दिग्दर्शक “विषय” निवडीत असतात. 2/3 आवडलेले विषय डोक्यात ठेवून गौतम auditions arrange करतात आणि त्या सर्वा मधुन Karandikars discuss करून नाटक आणि पात्रं ह्यांची निवड करतात. नाटक आणि कलाकार ठरले की गौतम त्यांना scripts देउन पात्रंपरिचय करवतात. तुमचं ह्या नाटकात काय काम आहे, आणि पात्रा कडून काय अपेक्षा आहे हे तो आपल्या समोर मांडतो. मग 3/4 वाचनाच्या rounds मधून un Gautam तुम्हाला जाणिव करून देतो की "look at the big picture" आणि त्या प्रमाणे तुमच वाचन/dialog delivery adjust करा.वाचन एका acceptable level ला पोचले की मग हालचाली आणि acting सुरु होते.कलाकार स्वतः किती मेहनत घेतायत ते बघून Gautam चे fine tuning चालू होते.प्रत्येकाची position, actions, body language, facial expressions – या वर काम चालू होतं.तुम्हाला 2/3 chance मिळतात performance acceptable level वर आणायला त्यानंतर Gautam स्वतः तुमच्या बरोबर उभे रहातात to enact and guide you! गौतमना एखाद्याचं

suggestion आवडलं तर ते लगेच उचलून धरतात,दुस-याच्या कल्पनांना वाव देतात आणि नाही पटलं तर “नाही” म्हणायलाही घाबरत नाहीत....!

Step by step, anka-by-anka जसं नाटक बसतं त्याच वेळेस parallely Karandikars नेपथ्य , audio/music , stage property managers, बरोबर meetings करत असतात.. प्रत्येक member ला काम समजावून देऊन त्याचे - delegation - Gautam व्यवस्थित करतात.गरज लागलीच तरच ते involve होतात. बाहेरगांव च्या Shows च्या तारखा , logistics तिथल्या लोकांशी discussions, चालू असतं Software/IT च्या दृष्टीने विचार केला तर हे दरवर्षीचे एक program/project management आहे आणि गौतम is the manager! जस जशी नाटकाची तारीख जवळ येते, तसं गौतम ची involvement वाढते आणि कधी कधी project complete करायला "fire fighting" करावच लागत. मग नाटकातल्या relative low performers ना गौतम च्या firing ला समोरे जावे लागते....!

विशेष म्हणजे नाटका साठी props/furniture Gautam स्वतः घरी बनवतात.त्यांनी बनवलेले sofas आम्ही PGJ मधे वापरले (आणि अजून ते शाबूत आहेत ☺!)

गौतम गौरी Bloomington मधे आलेल्या पाहुण्यांना (visitig parents) पण ह्या सर्व घडामोडीत सामील करून घेतात.

प्रत्यक्ष शो ची तारीख येते.....सगळी मंडळी जेव्हा दौ-यावर निघतो ना तेव्हा अस वाटत सहलीलाच चाललोय.

गौतम बदल मला सर्वात जास्त आवडते ती गोष्ट म्हणजे त्याची commitment.

Bloomington मधे येणा-य प्रत्येक मराठी माणसाला एकच विनंती मंडळाच्या कार्यक्रमाला नक्की नक्की जा आणि जमलं तर नाटकात सहभागी व्हा.....

If you don't, you're missing something extremely inexplicable that gives you a sense of achievement and fulfillment.

गौरी आणि गौतम ह्या दशकपूर्ती बदल हार्दिक अभिनंदन...!

विशाल ,मोहीत आणि इतर मित्रगण - ज्यांनी ही कल्पना सुचवली आणि साकारली - Thanks a lot & cheers!

नाव: प्रसन्न माटे

मी काम केलेली नाटकं :

- वटवट सावित्री
- गोंधळात गोंधळ
- करायला गेलो एक
- गोष्ट जन्मांतरीची
- कार्टी प्रेमात पडली

Gautam remained very focused on his passion. Once he starts thinking about the drama for the next year he is fully in to it. He is willing to do whatever it takes to make it a success. It is nice that all volunteers help him, but he is willing and has done carpentry work, painting work and props work by himself. The other day I was amazed to see the carpentry equipment he has in his basement workshop.

He is good at holding people together, is straight forward and at times strict to his team, which is required. He is a keen observer and pays attention to very minute details when he directs the artists. He is not only the director, but the overall producer of the drama. He leads all the activities. It is amazing.

Gauri has supported his passion for theater all throughout. She herself is a great actor and gives valuable suggestions. Though he negates most of them initially, he considers and adopts most of them. The drama activity in our Mandal has continued and has reached to this level only because of the constant efforts from Gautam, Gauri and the team. I wish them all the best to continue this practice and bring more and more of theater to the twin cities.

He has contributed in the overall development of the Marathi Mandal very well and I wish he continues to do that.

नाव: निनाद वैद्य

मी काम केलेली नाटकं :

- कार्टी प्रेमात पडली
- प्रेम तुझा रंग कसा?

Gautam,

Heartiest Congratulations on this wonderful achievement!!!

My association with you is still in its infancy and I feel too small to write something about an individual such as you. However what I can do is thank you for the two opportunities (till date) that you have given me to work with you.

Having worked with you in these plays just as an actor, I am aware of the amount of work that goes into it. And for you to be actively involved in all the various departments of a play is just amazing – choosing the right play, holding auditions, selecting the right actor for the right role, working with the actors on their speech/dialogue delivery/acting skills – and so much more. Apart from this, there's always the set design and music! And of course the big tiger – DIRECTION. How you manage to bring out such amazing performances from actors – experienced and new – could be a matter of great debate. But you have managed to do it consistently for over 25 years – 10 years in Bloomington alone.

I cannot thank you enough for the various tips you have provided me over a period of time. On this occasion, I would also like to thank Gauri Karandikar. But what should I thank her for? Well let me see – the acting tips that she provided, the innumerable cups of tea and coffee, the tasty pahas and upma – the list is endless.

You may not have realized this but apart from Gauri, I was the only person who was privileged to work with you in your 25th play overall (Karti Premat Padli) as well as your 10th play in Bloomington (Prema Tuza Rang Kasa) J

Here's wishing you all the best for the next 10 years and many more to come!

Thank you!

नाव: राहुल शिंदे

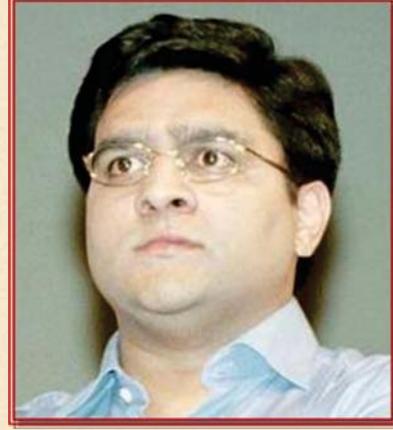
मी काम केलेली नाटकं :

गोंधळात गोंधळ

करायला गेलो एक!

ऋणानुबंध

डॉक्टर तुम्हीसुद्धा!

नाटक हा अगदी माझा जिव्हाळ्याचा विषय. आजोबा, बाबा ह्यांनी नाटकात काम केल्यामुळे नाटकाची जाण ही लहानपणापासूनच निर्माण झाली. चांगल नाटक म्हणजे काय, अभिनय म्हणजे काय, दिग्दर्शन कस असतं ह्या पासून ते अगदी light, sound, set ह्या तांत्रिक बाजू पर्यंत बऱ्याचशा गोष्टी घरातच शिकायला मिळाल्या. अर्थातच नाटकात काम करण्याचं प्रोत्साहनही तिथूनच मिळाला.

त्यामुळे अगदी शाळे पासून ते graduation पर्यंत मी नाटकात सहभागी झालो. फार मोठ्या भूमिका नाही केल्या पण त्या वातावरणात राहिलो.

पुढे graduation संपल्यावर नोकरीला लागलो. मग लग्न झाला आणि गाडी रुळावरून पुढे सरकू लागली. जसा प्रवास पुढे पुढे सरकत होता....तसा नाटकाशी संबंध तुटत होता.... आता फक्त नाटक बघणं एवढचं करता येत होता. IT मध्ये असल्याकारणाने एक दिवस US ला जायचं फर्मान आलं आणि आम्ही US ला जाण्याच्या तयारीला लागलो.

आपल्या देशाला, शहराला आणि सर्वात महत्वाचं आई-वडलांना सोडून जायचा ही रुख रुख तर होतीच... अजून एक बारीक कुठेतरी कोपऱ्यात चुणचुण होती कि आता theatre वर जावून नाटक बघणं संपलं.

US ला तर काय सोयच नाही...US ला पोहोचल्यावर नवीन पद्धती शिकत होतो, काम चालू होता... आणि तेव्हा अचानक मला असा कळला की Bloomington मध्ये एक मराठी मंडळ आहे आणि ते मराठी नाटक करत आहेत.... WOW! US visa मिळाला तेव्हाही इतका आनंद झाला नसेल इतका आनंद तेव्हा झाला. तुला इंटरनेट असेल तर गौतम करंदीकर नावाचे एक आहेत, त्यांना भेट. झालं the very next day मी तालमीला गेलो आणि तिथे for the very first time गौतम शी माझी ओळख झाली. मध्यम उंची, मध्यम बांधा, गोरा वर्ण, करारी नजर, दमदार आवाज आणि चेहऱ्यावर प्रचंड आत्मविश्वास. काही मिनिटांच्या ओळखीने ह्या माणसाने मला आपल्या खिशात घातले. असा वाटलं की आपण ह्या माणसाला अनेक वर्षांपासून ओळखतो.

तेव्हा पहिला नाटक होता वटवट सावित्री आणि मला त्यात त्यांनी Lighting ची जबाबदारी दिली. मी कधीही ह्या आधी lighting केला नव्हता ...हे त्यांना सांगून सुद्धा गौतम ने माझ्यावर जबाबदारी टाकली आणि खूप विश्वास दाखवला. त्यानंतर त्यांनी ना बघितलं मी काय करतोय, ना विचारलं ...आणि प्रयोग चोख झाला

त्यानंतर मराठी मंडळात दर वर्षी गुढी पाडव्याच्या मुहूर्तावर मराठी नाटकं होत गेली आणि आम्ही गौतमच्या team मध्ये सामील झालो. ह्या ६ वर्षांच्या सहवासामध्ये मी गौतम कडून खूप काही शिकलो.

हा माणूस अखंड नाटकाच्या विचारात बुडालेला असतो. आम्ही वर्षातले ४ महिने नाटकाच्या तालमींसाठी आणि प्रयोगाच्या दौऱ्यासाठी गुंतायचो.....पण गौतमच्या डोक्यात वर्षभर नुसते कुठला नाटक करायचा, set कसा लावायचा, पात्र कोणती कोणती घ्यायची हीच आगळी चक्र चालू असतात. माणसं हेरण्याचा कौशल्य गौतम कडे फार चांगला आहे. ते नेहमी अश्या विशिष्ठ माणसांची नोंद डोक्यात करून ठेवायचे आणि वेळ आली की बरोबर त्या माणसाला काम घ्यायचे जे अगदी लोण्यात खडा मारवा असे चपखल बसायचे.

आम्ही सारे डिसेंबर महिना आला की गौतमच्या email ची वाट बघत असू, त्यात नवीन नाटकाची घोषणा झालीकी गौतम कडे नाटकाचे वाचन व्हायचे. ऐन थंडीत, रुक्ष snow मध्येह्या एकाच गोष्टीने आम्हाला हुरूप यायचा

ते मूळ नाटकाच्या प्रयोग पेक्षा मला तर नाटकाच्या तालमी ह्याच फार मजेशीर असायच्या. सगळ्या तालमी गौतमच्या घरीच असायच्या. Basement मध्ये काही लाकडी फ्रेमचा सेट लावून तालीम चालू व्हायचीआधी नुसते वाचन, मग पुस्तक घेऊन movements आणि मग पाठांतर झाल्यावर बाकी सारे settingअसा ठरलेला साचा असायचापण ते गौतमच्या घरचं वातावरणआई गनुसता हसणं खिदळणं, खान पान, गप्पा, एकमेकांची चेष्टा, dialogue ची खिल्ली, विडंबनअरे बापरेइतकी धमाल यायची ...अजूनही एखादी तालीम आठवली की मन एकदम गदगदून येत ...आणि मग हा सगळा दंगा जरा जास्त झाला ...की एक जोरदार, भारदस्त आवाज ऐकू यायचा.....काय चाललाय रेआणि मग सगळे गुपचूप आपले आपले dialogues पाठ करायला किंवा प्रवेशासाठी तयार व्हायचे..

गौतम कडचे तालमीचे वातावरण इतके स्वच्छ आणि निर्मळ होतेतिथे कधीच फालतू पणा, वाह्यात पण व्हायचा नाहीआणि गौतम ची शिस्त इतकी कडक होतीपण एकूणच मी पहिलं की तिथे जमणारी मंडळी ही सगळी करंदीकर कुटुंबावर अत्यंत प्रेम करणारी होतीसगळे अगदी घरच्या सारखे वागायचे.....आपलच अजून एक घर असल्यासारखे फिलिंग असायचे.....आणि ह्यासाठी गौतम, गौरी आणि विक्रम ला कोटी कोटी धन्यवाद ...त्यांनी आम्हा सगळ्यांवर अगदी कुटुंबातील व्यक्तीसारखे प्रेम केलाआणि खूप मनापासूनअगदी दिल खोलके

मग तालिमी अगदी रंगात यायला लागल्या की सगळ्यांना प्रयोगाचे वेध लागायचे ...मग costumes, make up, get up, कोणी दाढी वाढवायची, कोणी काढायची, वगैरे वगैरे discussions सुरु व्हायचीप्रयोगाच्या आदल्या दिवशी मग तालीम नसायची पण सगळे गौतम कडे जमायचेसर्व सेटचे सामान, makeup, property, etc गाडीत भरणे, बांधणे, लोड करणे ह्या कामात गुंतायचेआणि मग ही थोडी अंग मेहनत झाली की गौतम आम्हा सगळ्यांना बोलवायचा आणि फक्त ५ मिनिट आमच्याशी बोलायचाआणि त्या ५ मिनिटा नंतर सगळ्यांना इतका चेव यायचा, confidence वाढायचाकी बास कधी उद्या मी stage वर जातो आणि नाटक सादर करतो असा व्हायचं..गौतम चे हे बोल अजुनी माझ्या लक्षात आहेत. ऋणानुबंधाच्या वेळी, पहिल्यांदाच आम्ही serious नाटक करणार होतो, family drama आणि खूप intense नाटक होतगौतम ने सगळ्यांना बोलावलं आणि म्हणाले “एक लक्षात ठेवा, आपण इतके दिवस इमाने इतबारे केलेली practice, तालीम कधीही वाया जाणार नाही. आपण जे काही प्रामाणिक प्रयत्न केला आहेत ते तितक्याच प्रामाणिकपणे stage वर मांडलेत की आपले नाटक HIT जाणार. त्यामुळे don't be tensed आणि all the best” झाल इतक्या मोजक्या वाक्यात त्या माणसाने आम्हाला इतका आत्मविश्वास दिला की ते नाटक HIT झालेच.

प्रेक्षक आवक होवून बघत राहिलेआणि खरच माझ्या मते ती एक अतिशय अप्रतिम आणि देखणी कलाकृती होतीकाय set, काय music, काय costumes आणि प्रयोग ही एकदम जमून आलाCV चा तो वेड्याचा अभिनयकाकू आणि आई ची घुसमटअप्पांचा तो करारी क्रूर आणि भावनाशून्य खलनायकी बाज, विश्वास चा तत्ववादी तडफदारपणा, अरुंधतीची कळकळ, बाकी घराच्या लोकांवर होणारे परिणाम,,,,, आईगं!!!! गौतम ने अगदी जीव ओतून सगळ्यांकडून करून घेतलं कामइतकी मेहनत घेतली होतीबारीक सारीक गोष्टी सुध्या सोडल्या नव्हत्यासाधी खुर्ची सुद्धा rotating chair घेतली कारण त्याच्या फिरण्याच्या गती तून काही सांगायचे होते

शेवटी बाळाला प्रदीपच्या माडीवर देण्याच्या दृश्यात तर आम्ही अगदी तालमी पासून गहिवरून जायचो इतका तो प्रसंग अंगावर यायचा. काकू, आई आणि मी एकमेकांकडे बघून रडायचो ..stage वरगौतम असे आपले दिग्दर्शनाचे छोटे छोटे बियाणे पेरत जायचा आणि मग तो अख्खा प्रयोग फुलांनी डवरलेल्या गुलमोहरासारखा फुलून बहरून जायचा

मी कित्येक नाटकं पहिली पण हे जे गौतम करायचा ते अगदी unique होतानाटकाचा पडदा पडलाकी थोड्यावेळाने तो पुन्हा उघडायचा आणि असा प्रफुल्लीत झालेला डिरेक्टर stage वर यायचा आणि नाटकातल्या onstage आणि offstage कलाकारांचे अगदी तोंडभरून कौतुक करायचाकिंबहुना ते कौतुक त्याच्या चेहर्यावरून प्रयोग चालू झाल्यापासून ओसंडायचेआम्हा कलाकारांना अगदी त्या क्षणी धन्य झाल्या सारखं वाटायचंजणू काही आपण oscar awards night च्या stage वरच उभे आहोतआम्हाला इतका मोठा मान सन्मान ही गौतमच द्यायचा मग ते गावोगाव प्रयोग करणेदौऱ्याची मजावाटेत ठरलेल्या exits ला breakfast आणि dinner करणेएक दम चांगलत्या प्रवासात महिला मंडळाला अगदी उत यायचा आणि इतके स्वादिष्ठ पदार्थ खायला मिळायचेवा अजूनही तोंडाला पाणी सुटते आहे ...

सगळे प्रयोग झाले.....की मग वेध लागायचे ते नाटकाच्या भाषेत चौथ्या अंकाचे.....ही एक मोठी जंगी party असायची.....आणि त्यात अप्रतीम जेवणाचा बेत असेआणि पुन्हा त्या party मध्ये गौतम आम्हाला चकित करत असे ...प्रत्येक कलाकाराचे वैयक्तिक कौतुक आणि त्याला एक mementoआम्ही कलाकारही एकमेकांच्या कामाबद्दल आपली दाद देत असू आणि मुख्य म्हणजे हे सगळे लेखीअल्बम मध्येत्यात त्या त्या कलाकाराचे नाटकातले फोटो

मला ह्या क्षणी खूप भरून आले आहेआणि गौतम ला घट्ट मिठी मारावीशी

वाटते आहेआम्ही असे सगळे हौशी कलाकारनाटकावर प्रेम करणारेएकत्र आलो ...भेटलोनाटक केलीपण ह्या एका माणसाने आमचा इतका इतका सन्मान केला की अजूनही इंडियात परत आल्यावरdecember आला की हुरुहूर लागतेसगळ्या आठवणी दाटून येताततालमीचे, प्रयोगाचे प्रसंग आठवतातएकत्र केलेल्या गमती जमतीगप्पा विनोद सारं काही आठवतं आणि अलगद पणे भरून आलेलं मन डोळ्यावाटे मोकळं व्हायला लागता ... मग जुन्या नाटकांच्या dvds ची शोधाशोध होते

कधी काही scenes बघणं होतंकधी त्या गौतम ने आणि सहकलाकारांनी दिलेली दाद वाचतोकधी नुसताच शून्यात नजर लावून पडदा उघडण्याची वाट बघतो.....

गौतम ने आम्हाला प्रचंड दिलेआम्ही त्यांच्या बरोबर राहून खूप शिकलो कलाकार म्हणून, माणूस म्हणून आणि मग खरंच आपण मागच्या जन्मी काही पुण्य केलं असणार ह्याची जाणीव होते

गौतम तुम्हाला आमचा त्रिवार सलाममानाचा मुजरा ... तुम्हाला तुमच्या पुढच्या वाटचाली साठी अनेक शुभेच्छाआणि पुण्यात तुमच्या नाटक समूह घेवून कधी येणार ह्याची वाट बघतो आहे

आपला नम्र,

सज्जन, झारा, विश्वास, शिरीषआणिराहुल

नाव: प्रीती पाटील

मी काम केलेली नाटकं :

- **खोटेबाई... आता जा!**

Talking about Karandikar's and sharing my views about them makes me feel really honored.....

I came to Bloomington in Nov '2008 and immediately got the opportunity to be a part of natak "Khotebai Aata Jaa".....so this is how I was introduced to the great Karandikar couple and until then I was unaware of their aura.....and thinking of it now I feel so very lucky to instantly get to work with the Karandikar's.....

Also my first intro with Gautam was pretty interesting.....as I had called him "Gautam Uncle"and instantly "Gautam" corrected me and ever since has not dared to call anyone uncle.....

Professionally working with Gautam and Gouri is like loads of learning what you get to do.....and both of them are blessed with unusual talent of acting.....so watching them act is a big treat to eyes....whatever venture they are into they give their fullest and get the best out from others which not to mention is a very difficult job...

Dedication, Patience, Hardship, consistent efforts are a few words that could describe them.....

Gouri's vibrant personality has always amused me.....tremendous talent, socially active, so cheerful, enthusiastic and always full of energy... Seriously I am falling short of words....

Finally I would just like to refer Karandikar couple as pillar's of Bloomington.....and whenever in life u would think of Bloomington the first thought that would strike you would be the Karandikar's who have made Bloomington such a blooming n blossoming place.....

नाव: उपेंद्र वाघ

मी काम केलेली नाटकं :

- प्रेमाच्या गांवा जावे (२००७)

जून २००६ मध्ये आमचे ब्लूमिंगटन मध्ये आगमन झाले. गावाची महती आणि माहिती सांगताना माझ्या शेजार्याने सांगितले, "आमच्या इथे अगदी प्रोफेशनल मराठी नाटकं होतात". हे ऐकून आश्चर्याचा सुखद धक्का बसला. मराठी नाटकं आणि ते सुद्धा अमेरिकेमध्ये अगदी प्रोफेशनल पद्धतीने बसवणारे कोण, हे विचारले असता त्याने सांगितले "गौतम आणि गौरी करंदीकर"! माझ्या मनामध्ये नाटकात काम करायची एक सुप्त इच्छा होती म्हणून हे ऐकून मी सुखावलो. पण मला नाटकं हे एका चांगल्या डिरेक्टर आणि गुप बरोबर करायचे होते. नाटकात काम केल्याचा चांगला अनुभव मला हवा होता. तो अनुभव गौतमने मला "पुरून उरेल इतका दिला"!

"प्रेमाच्या गावा जावे" या नाटकात माझा सहभाग पहिल्या पासून होता. त्यामुळे नाटक कसे उभे राहते आणि ते चांगल्या पद्धतीने उभारण्यामागे डिरेक्टर कसा "उभा" असतो हे मी बारकाईने पाहू शकलो. गौतम एक अप्रतिम डिरेक्टर आहे हे सगळ्यांना माहित आहे. परंतु अमेरिकेसारख्या ठिकाणी दहा वर्षे सातत्याने जेव्हा एखादा डिरेक्टर उत्तमोत्तम नाटके लोकांसमोर सादर करतो, तेव्हा त्यासाठी नुसते चांगले डिरेक्टर असून भागत नाही तर त्या मागे इतर बरेच गुण त्याच्या मध्ये असावे लागतात. आणि हे सगळे उपद्व्याप करायचे म्हणजे सहचारिणीची साथ ही तशीच असावी लागते.

"प्रेमाच्या गावा जावे" हे नाटक करत असताना गौतमचे बरेच गुण अनुभवायास मिळाले.

- नाटकाची रिहर्सल ऐन थंडीत असायची. साधारण आठवड्यातून २/३ वेळा आम्ही रिहर्सल करायचो. बऱ्याचदा थंडीत बाहेर पडायचा कंटाळा यायचा, पण मनात माहित असे कि गौरी आणि गौतम तिथे "तयार होऊन" वाट बघत असणार. गौरी आणि गौतमच्या या **कमीटमेंट** मुळे जेनुइन कारण असल्याशिवाय सहसा कधी रिहर्सल चुकायची नाही.
- रिहर्सलच्या वेळेस आम्हा कलाकारांच काम एवढच, कि गौतम जसं सांगतो आहे, त्याची जी अपेक्षा आहे त्या प्रमाणे फक्त काम करायचं. कारण गौतमची स्क्रिप्ट वर जबरदस्त पकड असे. स्टेज वर पात्रांची मूव्हमेंट कशी होईल, कुठल्या मूव्हमेंटला किंवा शब्दाला प्रेक्षकांची दाद मिळेल हे गौतमच्या डोक्यात स्पष्ट असे. अर्थात जो पर्यंत गौतमला हवा आहे तसा इफेक्ट येत नाही तो पर्यंत रिहर्सल करावी लागणार हे हि सगळ्यांना "स्पष्ट" असे. आणि तो "इफेक्ट" येई पर्यंत गौतम आणि गौरी त्या कलाकार बरोबर खूप मेहनत घेत असत. गौतमच्या या **मोटिवेशन** आणि **डेडीकेशन** मुळे जेव्हा तो इफेक्ट येई, तेव्हा मनाला खूप समाधान मिळायचे - "चांगले काम झाल्या बद्दल".
- प्रोफेशनल नाटक करायचे म्हणजे त्या बरोबर त्याला म्युझिक आणि सेट्स पण तसेच हवेत. ह्या सगळ्या गोष्टींची तजवीज गौतमने केलेली असे. मला आठवते आहे कि "प्रेमाच्या गावा जावे" या नाटकाच्या वेळेस मागचा सगळा सेट नवीन रंगवायचा होता. हे काम करण्यासाठी गौतमने एक वेगळी "टीम" जमवली होती आणि त्यांनी हि आनंदाने "रंग" लावला (भरला) होता! उत्तम दिग्दर्शना बरोबरच कामाची व्यवस्थित वाटणी करण्याची आणि माणसांना आपलंसं करण्याची कला गौतमला उत्तमरित्या अवगत आहे.

- नाटकाचा ब्लूमिंगटनचा शो सर्वात महत्वाचा. शो नंतर गौतम कलाकारांचे अणि सहकार्यांचे आवर्जून कौतुक करतो आणि प्रत्येकाच्या खूबी सांगतो. ते ऐकून प्रत्येकाला भरून आल्या सारखे वाटते आणि तेव्हा कळते की गौतमचे निरिक्षण किती सूक्ष्म अणि अचूक आहे. माणसं अणि त्यांच्यातले गुण हेरण्याची कला गौतमला उत्तम अवगत आहे.
- नाटक निवडीणे, त्याची स्क्रिप्ट मिळवणे, कलाकारांकडून ते बसवून घेणे, त्याचे शोज लावणे इ. सर्व कामे गौरी अणि गौतम अत्यंत कुशलतेने पूर्ण करतात. हे सर्व करत असताना कधीही गौरी अणि गौतमच्या चेहर्यावर वैताग, चिंता, त्रास जाणवणार नाही. गौतम सर्व कामे शिस्तीत अणि वेळेत पूर्ण करणार.
- नाटकाचे शोज झाल्यावर श्रमपरिहाराच्या पार्टीच्या वेळेस प्रत्येकाला नाटकात उत्तम काम केल्याचे "सर्टिफिकेट" गौतमने दिले. प्रत्येकाच्या सर्टिफिकेटवर त्याच्या-त्याच्या भुमिकेतले फोटो पाहून मला खूप आश्चर्य वाटले. त्यावेळी वाटले Hats-Off टू गौतम अणि टीम, प्रत्येकाचा इतका बारकाईने विचार केल्या बदल अणि इतक्या सुंदर पद्धतीने नाटकाचा शेवट केल्या बदल. ते सर्टिफिकेट नुसते सर्टिफिकेट नसून आयुष्यातल्या आनंदाच्या क्षणांचा एक ठेवा होऊन राहिलं आहे.

ह्या होत्या "प्रेमाच्या गावा जावे" या नाटका संदर्भातल्या काही आठवणी.

गेली दहा वर्षे गौतम ही मराठी नाटकांची परंपरा US-Midwest मध्ये चालवत आहे. याचे एकच कारण मला दिसून येते अणि ते म्हणजे गौतमचे नाटकाबद्दलचे प्रेम! मला नाटकात काम करण्याची संधी दिल्याबद्दल अणि "सर्वार्थाने चांगला" अनुभव दिल्या बद्दल माझे गौतमला मनःपूर्वक आभार. मला खात्री आहे कि माझ्या प्रमाणेच गेली दहा वर्षे गौतमच्या सहवासात आलेल्या अनेक कलाकारांचे अणि सहकार्यांचेही असेच भाव असतील. इतकेच नाही तर ब्लूमिंगटन, सेंट लुईस, मिलवाकी, इंडियानापोलिस इथे राहणाऱ्या सर्व मराठी रसिकांचेपण हेच भाव असतील

धन्यवाद गौतम, आमची मराठी अस्मिता जपल्या बद्दल अणि आपली मराठी नाट्य परंपरा शाबूत ठेवल्या बद्दल!

नाव: वासुदेव कारुळकर

- डॉक्टर तुम्ही सुद्धा
(भूमिका: डॉ. गोखले)
- गोष्ट जन्मांतरीची
(संगीत संयोजन)

एखाद्या व्यावसायिक कलाकाराने / दिग्दर्शकाने १० नाटकांचा टप्पा पार करणे ही कदाचित फार मोठी गोष्ट असणार नाही. मात्र एखाद्या नाटकवेड्या व्यक्तीने अनोळखी देशात जाऊन, मिळेल त्या कलाकारांचा संच बरोबर घेऊन, मिळेल तशी साधन सामुग्री गोळा करून सतत १० वर्षे व्यावसायिक नाटकांच्या तोडीची नाटके सादर करणे (करतो आहे) हि फार मोठी गौरवास्पद गोष्ट आहे. खर तर गौतमने हि एक नाट्य चळवळ उभी केली आहे असे म्हणणे अतीशयोक्तीचे होणार नाही. गौतम हा आतिशय ताकदीचा कलाकार / दिग्दर्शक आणि हाडाचा नाट्य निर्माता आहे.

ह्या त्याच्या नाट्य प्रवासात मला खारीचा वाटा उचलण्याचा योग आला हे मी माझे भाग्य समजतो. मी नाटकांचा आणि संगीताचा चाहता असलो तरी, Bloomington येथे नाटकात काम करणे आणि एका नाटकाचे संगीत संयोजन करणे हा केवळ एक अपघात होता. तो सर्व काळ, हा एक अविस्मरणीय अनुभव होता. नाटकांच्या तालमी, गौतमचे नाटकाने झपाटून जाणे, गौरीने सर्वांचे आनंदाने स्वागत करणे, चर्चा, विनोद, भांडणे, रुसवे- फुगवे, खाद्य पदार्थांची रेलचेल, नाटकांचे दौरे, नंतरची पार्टी (हा म्हणजे सर्व आनंदाचा कळस असे), Atlanta येथे Dr चा प्रयोग झाल्या नंतर, सर्वस्वी नवीन प्रेक्षकांनी उभे राहून दिलेली मानवंदना, सुरवातीचे मी बसवलेले सर्व मुझिक पिसेस गौतमने फक्त ३ मिनिटात reject करणे आणि नाटकाच्या प्रयोगानंतर भरभरून कौतुक करणे, अशा कितीतरी गोष्टी आज आठवत आहेत. आज ४ वर्षांनी या सर्व गोष्टी आठवताना मन थोडसं हळवं झाल आहे आणि गौतमची ची कडकडून भेट घ्यावी असे वाटते आहे! बस, आणखी काय लिहू?

शुभम भवतु :

वासुदेव कारुळकर, २२-मार्च-२०१०, ठाणे.

St. Louis च्या प्रेक्षकांकडून

Every spring, for the past 7-8 years St. Louis Marathi Mandal has enjoyed Marathi Natak presented by "Howshi Kalawantas" of Bloomington, IL. The leader amongst them is none other than the director himself, Shri Gautam Karandikar. Year after year he wows us with his directing as well as acting talent. His direction and acting is so natural that one forgets that the people on the stage are "acting". His enthusiasm for working with people and presenting a play every year is remarkable. We have a great appreciation of all the work that goes into presenting the play, from tireless practices, making the sets, managing lights and sounds and million other things I don't even have any idea about. We wish Gautam great success in all his future endeavors and best wishes in personal life. We look forward to years of great Nataks, keep them coming!

Usha Sathe

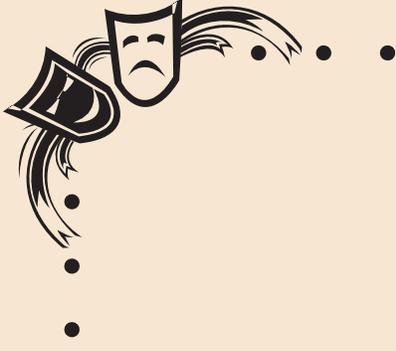
On behalf of all Rasik Mandali of St. Louis Marathi Mandal.

Bloomington चा एक प्रेक्षक

महाराष्ट्रातील ठाणे म्हणजे नाटकाची जणू मायभूमीच ! एकेकाळी बरेच जण ठाण्याला "गडकरी रंगायतन" नाटक गृहामुळे ओळखत असत . ठाण्यात राहून नाटकाची चटक न लागणे हे मुळी शक्यच नाही . आमच्या घरी सर्वजण नाटकाचे शौकीन. अगदी पहिल्या रांगेत बसून नाटक पाहायचे हे आमचे धोरण . १९९९ मध्ये ब्लूमिंग्टनला येताना आपल्याला भारताशिवाय नाटक पाहायला मिळणार नाही याची हुरहूर लागली होती . त्यामुळे २००० साली आपले Bloomington मराठी मंडळ गुढी पाडव्यानिमित्त नाटक सादर करणार हे ऐकून फार आनंद झाला . प्रथम "वट वर सावित्री" नाटकाला जाताना फार अपेक्षा न ठेवता मी गेले . पण अगदी गणेशाच्या वंदना पासून , नाटकाची घोषणा , सेट, पात्रांची जोरदार तयारी पाहून अगदी रंगायतनची आठवण झाली . मन्ध्यान्तरात चहा व बटाटे वड्याची योजना पाहून मी थक्क झाले. त्या बटाटे वड्याची चव व नाटकाचा मधुर ध्वनी अजूनही आठवतो . त्यानंतर दरवर्षी नाटकाची निवड , दिग्दर्शन, पात्र, कला, सेट, रंगभूषा व संगीत इतके अप्रतिम असते की त्याचे वर्णन शब्दांत करू शकत नाही. मंडळाच्या १० वर्षांच्या यशात दिग्दर्शित गौतम करंदीकरांचा फार मोठा वाटा आहे. दरवर्षी महिनोमहिने चाललेली त्यांची खटाटोप व मेहनत नाटकाच्या प्रस्तुतीत अगदी ठसठसून दिसते . ब्लूमिंग्टन वासीयांची आवड, विचारसरणी लक्षात घेऊन प्रत्येक नाटक ते निवडतात व उत्कृष्ट बसवितात. गेली १० वर्षे मी त्यांची कठोर मेहनत पाहत आले आहे . दर वर्षी नाटकाची तारीख कधी आहे हे पाहूनच आम्ही सर्व प्लान्स करतो! आम्हा Bloomington वासियांना नाटकाचा सुखद आनंद वर्षोवर्ष दिल्या बद्दल मी गौतम यांचे अभिनंदन करते व मनःपूर्वक आभार मानते.

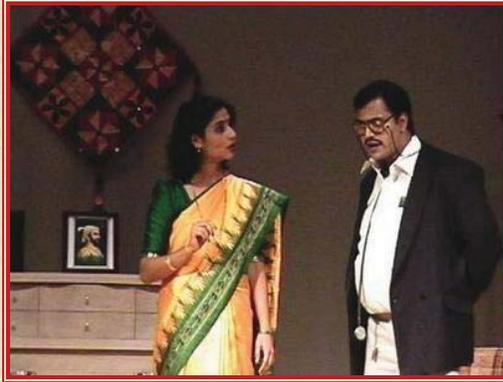
शिल्पा लोम्बर

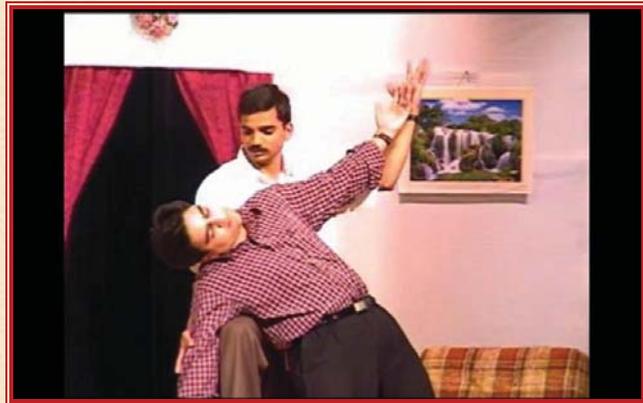
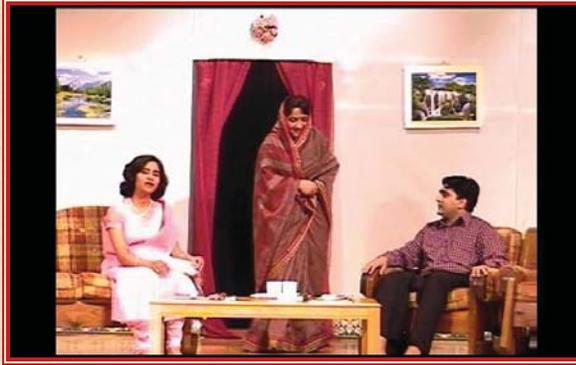
अंक तिसरा
...चित्रांगण...

वटवट सावित्री

गोंधळात गोंधळ

करायला गेलो एक!

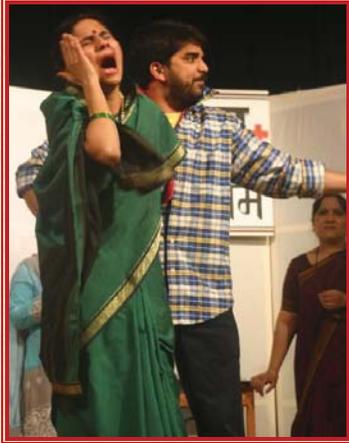

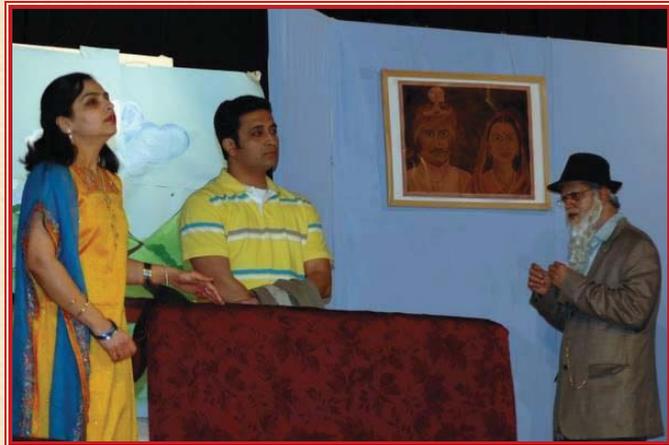
ऋणानुबंध

डॉक्टर... तुम्हीसुद्धा?

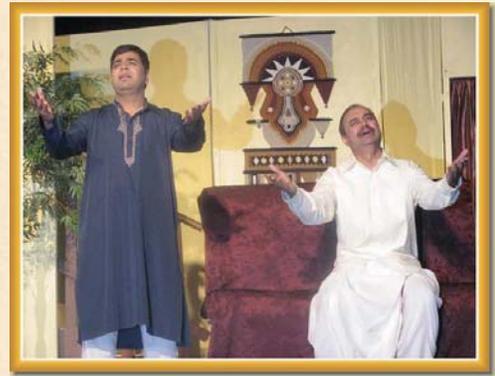
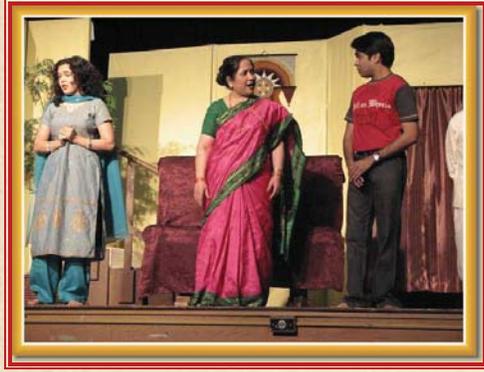
गोष्ट जन्मांतरीची!

प्रेमाच्या गावा जावो!

कार्टीं प्रेमात पडली!

खोटेबाई... आता जा!

आभार

अभिजित कर्णिक
मानसी जोशी-सिंग
गौरी करंदीकर
अपर्णा केतकर
अनुप तापकीर
अभी शेंडे

St. Louis मराठी मंडळ
शिल्पा लोम्बार
आणि
माय-बाप प्रेक्षकांचे...

શુભેચ્છા!

